zoran petrović

galerija savremene likovne umetnosti novi sad

zoran petrović

crteži
skulpture
slike
1955—1975

izložbene prostorije galerije matice srpske 10.—20. novembar 1975.

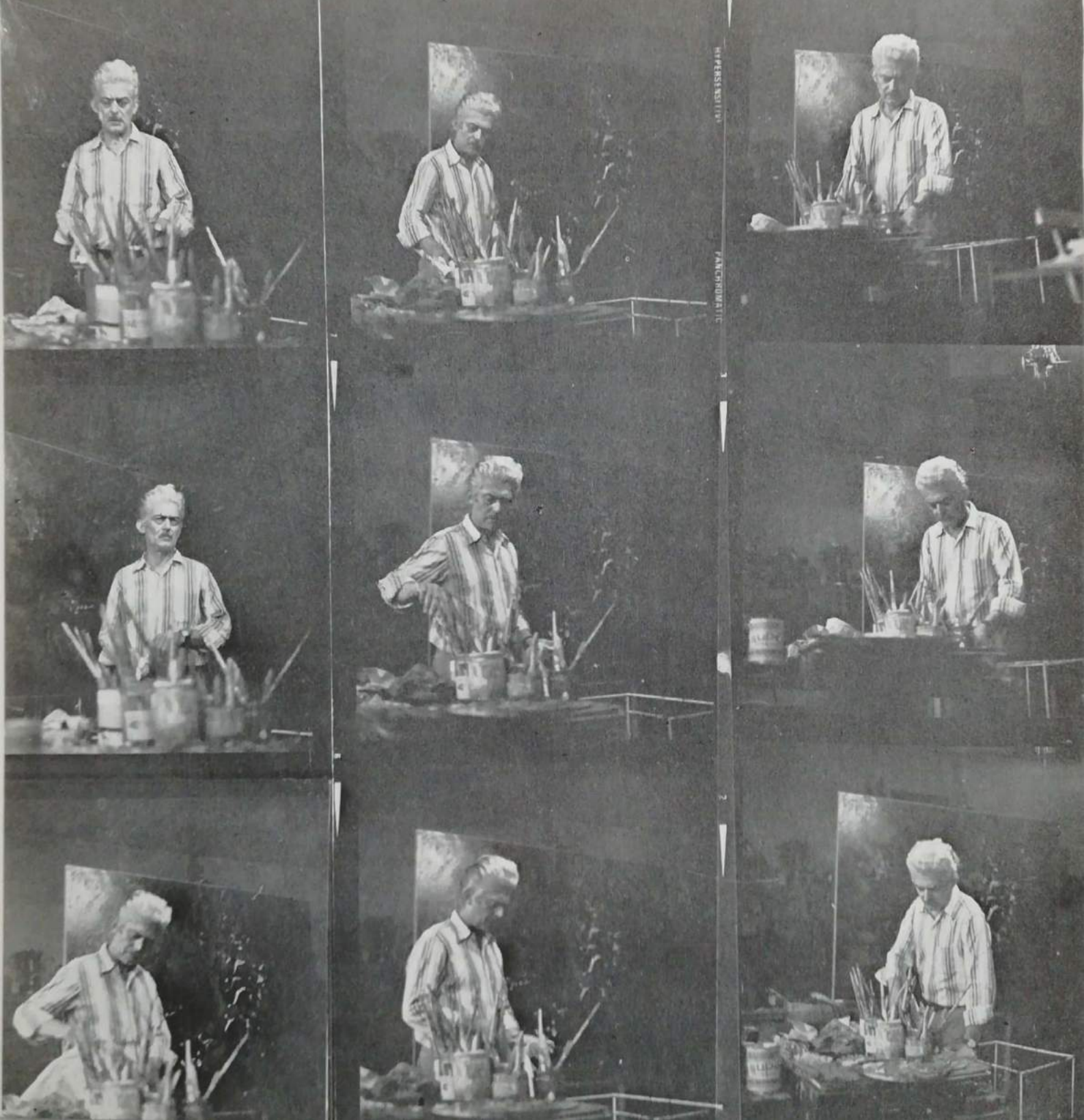

Grozdana Šarčević

Galerija savremene likovne umetnosti prikazuje novosadskoj publici retrospektivan izbor eksponata iz domena crteža, slikarstva i skulpture Zorana Petrovića, obuhvatajući značajna dela nastala u periodu od 1955. godine do danas, koja po svojim osobinama i načinu nastanka, predstavljaju vid obeležja savremenog stvaralaštva u nas.

Pejzaži i enterijeri Banata i Vojvodine, mrtve prirode i portreti, koji svedoče karakter slikarskog obrazovanja mladalačkog doba autora, sa razlogom se ovog puta izostavljaju. To su dela rađena tehnikom poznog realizma i fovizma, izvučenom iz obilja iskustva istaknutih slikara koji u nas, stvaraju dela upečatljivih i za period od početka našeg veka do uoči drugog svetskog rata naročito, karakterističnih vrednosti. Pa su po tehnici i po prividno neposrednom odnosu prema prirodi i životu, predodređena da sugeriraju podražavalački karakter pristupa likovnom delu, opravdan i logičan u mladosti svakog umetnika. Pogotovu, u slučaju Zorana Petrovića koji i ovom prilikom, daje lični pečat delu, uspostavljenom simbolikom boja i izvesnom mistikom formi.

Međutim, kada se ima u vidu vrlo složen umetnički senzibilitet Zorana Petrovića (gledan načinom Etjena Surioa) i da njegov opus pripada posleratnom periodu razrešavanja likovne problematike, nije nimalo neobično što znatno menja smer umetničkog razvoja počev od 1953/55. godine. Saglasno misli Andre Malroa „jedan stil se rađa iz sukoba sa drugim stilom", stilski izraz i umetnička ličnost našeg autora, rađaju se iz sukoba sa preživelom tematikom i stilsko-tehnološkim postupkom, a na bazi začete klice simbolike i mistike u delu mladalačkog perioda.

Kultivaciji bića Zorana Petrovića, čiji duh pokazuje sposobnost maksimalnog apsorbovanja postojećih problema, najviše treba da se zahvali za doprinos u pogledu smanjenja velikog zaostajanja tempa razvoja umetnosti u nas i uopšte, za tempom života. Vrline svog duha manifestuje u pravom smislu, od momenta kada u njegovom likovnom delu, banatsko-vojvođanski pejzaž pozno-realističkog karaktera, počinje da uzmiče pred autentičnim, folklorom obojenim „pejzažom duše" banatskog čoveka i naroda. Tek tada dolaze do izražaja pravi podsticaji iz života prošlog i sadašnjeg u procesu stvaranja dela. I ako su dani provedeni u ratu i usledele promene u društvu i ličnom životu autora, učinili da zaboravi prošlost dečaštva i svoje prve mladosti, on je „primoran da je ponovo proživi" (Džordž Santajana), dok opšti razvoj umetnosti nalaže brži hod u sustizanju tempa života. Preostaje mu da se osloni na snagu svoje bogate mašte koja „nije drugo do primenjivanje sećanja" (Stivn Spender), što i čini. Tako ona u umetničkim nastojanjima Zorana Petrovića, znači primenjivanje uspomena iz doba detinjstva i mladosti, protkanih oduševljenjem za epsko, šaljivo i mistično narodno stvaralaštvo i snovima o budućnosti; uspomena isprepletanih sa životnom stvarnošću.

Fantastika sa podtekstom iz bliže i dalje prošlosti, obogaćena doživljajima svakidašnje stvarnosti i poimanjem perspektiva budućnosti, postaje prvobitno sadržaj crteža. On je zanimljiv baš po poetskom nadahnuću i bogatstvu fantazije, kao autentičnim literaturnim izvorima, koji su jedan od uslova pojave nadrealističkog obeležja stilskog izraza Zorana Petrovića. Prema tome, u crtežu su koreni njegovog doslednog likovnog razvoja u slikarstvu i skulpturi. Publici se predstavljaju dela urnavnoteženog stilsko-tematskog korespondiranja ovih triju disciplina.

Impozantnu celinu ostvarenih crteža, karakteriše kontinuitet evolucije izraza od problema u vezi sa linijom, koja svojom razigranošću, dijagonalnim usponima i padovima izaziva dinamična osećanja, preko angažovanja umetnikovog senzibiliteta u vezi sa svetlošću, do prožimanja linearnih vrednosti sa svetlo-tamnim odnosima. Njihovo uzajamno dopunjavanje otkriva autoru nove mogućnosti izraza i pojačava osećanje dramatične dinamike, kao osnovne odlike laviranih crteža Zorana Petrovića. A opšti utisak pojedinačnog crteža, može često da se podudari sa dejstvom nadrealistički koncipirane, crno-bele, kolažne umetničke fotografije. Ovom konstatacijom bliskosti utisaka, dotiče se jedan od problema koji je vrlo prisutan u savremenoj umetnosti poslednje decenije posleratnog doba i kome može da se posveti podrobnija studija. Novi i sveži podsticaji iz života Zorana Petrvoića, 1955/56. godine, stavljaju ga u red avangardnih umetnika koji pokušavaju da razbiju strah od mašine, simptomatičan za duži period društveno-ekonomskog razvoja širom sveta. Tako doživljaj iz života određuje mašinu kao lajtmotiv njegovog slikarstva i crteža u daljem toku razvoja. Na ovaj način, autor produžava i svoje dečačke snove kroz realnost.

Slike iz ciklusa posvećenog mašini, izlaže prvi put pred novosadskom publikom i prilikom otvaranja svoje samostalne izložbe 1956. godine, sam tumači pobude njihovog nastanka, uvodeći publiku u filozofiju svojih dela u vezi sa odnosom čovek — mašina: „Ovaj izloženi ciklus mašina nastao je na bazi doživljaja pred starim razbojima tekstilne fabrike, gde mi se nametnula misao da je čovek konstruišući mašinu koristio već postojeće elemente mehanike koje je u prirodi nalazio.

Čovek je mašini dao određenu funkciju rada i time je uvrstio u red „živih bića" sa određenim vekom trajanja. Ona je bila nova i korisna — zatim islužena i rashodovana i na kraju rđom razjedena. Imala je svoju mladost — pa starost kao sve što u prirodi živi".

Filozofske varijacije čovek — mašina, mašina — čovek, upućuju na pomisao da bi možda, Zoranu Petroviću u drugim objektivnim okolnostima odgovarao „istinski dijalog između umetnosti i prirode" (Oto Pine). Ali je u situaciji da se samo pozabavi ličnom verzijom čudnovate igre „tehničke prirode i prirode kao tehnike" (Danilo Pejović) u procesu skoro klasične tehnologije slikarskog dela. Kroz ovu igru, on proverava ubeđenje da je priroda u mašini i na nov slikarski način postaje svestan mogućnosti sopstvene, pa je sve spontanije i slobodnije prenosi u delo. Postignuti rezultati predstavljaju most za prelazak iz ekspresivnog nadrealizma u asocijativnu apstrakciju boje i forme i najzad, čisto apstraktno slikarstvo.

Njegovo slikarsko delo, a zatim i skulpturu, prožimaju snažne emocije koje se ispoljavaju na planu boja, te nije neinteresantan pokušaj da se otkrije tajna njihove azbuke u pogledu utisaka koje izazivaju. I ako poverujemo da crvena prouzrokuje energiju, žuta razdraženje, plava osećanje beskonačnosti i zelena spokojstvo („Sastavljamo skalu boja kao dirke stanja duše"... Gvido Morpurgo — Taljabue); zatim da beli akcenti ili čitave belom slikane površine, kao izazivači tišine, nameću osećanje zabrinutosti ili strepnje, a crna, siva i umbra, kao znaci mraka i tmurnosti, da izazivaju nesigurnost i pretnju, možemo li da poverujemo u intuiciju umetnika koji u krajnjoj liniji predlaže pomirljiv i prija-

teljski odnos prema mašini kao prema „živom biću".

Svestan tehnoloških mogućnosti savremenog doba i njihove uloge u iščekivanju novih dometa umetnosti, podstaknut povratnim dejstvom svoje filozofije i svog sna kroz realnost ostvarenih dela u crtežu i slikarstvu, zatim novim obogaćenjima mašte u kontaktu sa životnom stvarnošću, Zoran Petrović dolazi na ideju da se isproba na planu realizacije prostornih formi i ispoljava još jednu dimenziju svog složenog umetničkog senzibiliteta. Ostaje dosledan osnovnoj, predhodno izgrađenoj filozofskoj ideji i ljubavi prema igri u procesu stvaranja i opredeljuje se za otpadke isluženih mašina, koje različitim tehnološkim intervencijama sjedinjuje u likovno kompaktna dela.

Na ovaj način, on u stvari produbljuje filozofsku misao utkanu u crteže i slike i dok se u njima nadahnjuje prepoznavanjem elemenata mehanike iz prirode u predmetu — mašini, u skulpturi koristi delove tog predmeta u klasičnom smislu i pomoću njih uspostavlja istinski dijalog između metalne forme i slobodnog prostora kome daje određeni smisao. Ovaj dijalog, karakterističan je za skulpture po izrazu apstraktne, isto kao i za one, nadrealistički koncipirane i vrlo asocijativne u svojoj antropomorfnosti, u kojima naročito insistira na opredmećenju suptilnosti duha čovekovog, kome prete zastrašujuća otuđenja od prirode. Rezultate Zorana Petrovića u domenu skulpture, pozitivno ocenjuju istaknuti likovni kritičari u nas, ali on, ni u vreme najplodotvornijeg bavljenja, njom 1957—56. godine, ne prestaje da se interesuje za vrednosti boje i da stvara i na planu slikarstva. Zbog toga dolazi do fenomenološkog zbližena ovih dveju disciplina, koje se odvija dvosmerno: primenom boje u pojedinim skulpturama i aplikacijom bojom osmišljenih metalnih elemenata, u slikarstvu. Najzad, dolazi i do njihove sinteze.

U kompleksnosti likovnog opusa Zorana Petrovića, koja je logičan odraz složenosti njegovog umetničkog senzibiliteta ispoljenog na širokom području razrešavanja likovnih problema, sadržani su nezanemarljivi vidovi obeležja posleratnih tokova razvoja likovnog stvaralaštva u nas. U njihovom postizanju, značajna uloga pripada kreativnoj moći Zorana Petrovića da svoj inventivni duh i duh sredine iz koje potiče i prima podsticaje i u kojoj živi, preobražava u likovno konkretne, opredmećene vrednosti. A entuzijazam vođen željom ka novim usponima, daje pravo publici na veru u nove vidove doprinosa autora, stvaralaštvu u nas.

Grozdana Šarčević

La Galerie d'Art Moderne de Novi Sad présente à cette exposition un choix rétrospectif des dessins, tableaux et sculptures de Zoran Petrović — oeuvres faites à partir de 1955 jusqu'aujourd'hui. Selon leurs qualités et le mode de leur réalisation ces oeuvres marquent bien un des aspects du caractère de la création moderne dans les arts plastiques chez nous. Les paysages du sol de Banat et de Voïvodine, les intérieurs, natures mortes et portraits, caractéristiques pour la formation professionnelle de notre peintre dans la période de sa jeunesse, ne figurent pas, avec raison, à cette exposition. Il en est question d'oeuvres dans le style d'un réalisme tardif et du fauvisme, apparus comme résultat des expériences de nos peintres connus dont les oeuvres portaient toutes les valeurs importantes et si caracteristiques pour notre art dans la période du début de ce siècle jusqu'à la veille même de la dernière guerre. Selon leur technique et un rapport, en apparence direct envers la nature et la vie, ces oeuvres sont prédestinées à suggérer le caractère d'imitation sur le plan de l'approche à l'oeuvre picturale — approche daillleurs justifié et logique dans la jeunesse de chaque peintre. Chez Zoran Petrović cela est d'autant plus évident car il s'efforce d'enrichir son oeuvre d'une empreinte très personnelle en se servant des couleurs au caractère symbolique et avec des formes aux valeurs du mystique.

Mais, ayant en vue la sensibilité complexe de Zoran Petrović (conçue à la manière d'Etien Souriot), et sachant que son art appartient à la période d'après guerre — époque des recherches et découvertes des solutions des problèmes dans le domaine de nos arts plastiques — il est compréhensible que Zoran Petrović change l'orientation de son évolution artistique justement dans la période de 1953—1955. Se rapportant à la pensée d'André Malreaux, selon laquelle „un style naît du conflit avec un autre style" — nous pourrions dire que l'expression du style et de la personnalité artistique de notre peintre se formaient dans le conflit avec les thèmes et les sujets déjà désuets, avec le procédé sur le plan du style et de la technique mais ce conflit dans l'art de Zoran Petrović se fondait toujours sur ce germe du symbolique et du mystique apparu dans les oeuvres de sa jeunesse.

Grâce au raffinement de son esprit artistique et de ses capacités de pénétrer au fond des problèmes qui existeaient dans le domaine des arts, l'oeuvre de Zoran Petrović représente un apport important sur le plan de l'effacement des différences entre les rythmes du dévéloppement de nos arts et les rythmes de la vie en général. Il manifeste le mieux les qualités de son esprit artistique au moment où dans sa peinture le paysage du style réaliste tardif commence à céder sa place au paysage dont des valeurs authentiques et folkloriques apportent le souffle du „paysage de l'âme" de l'homme de ce sol — du peuple du pays de Banat et Voïvodine.

C'est alors que les impulsions et l'inspiration artistique dans le processus de la création de l'oeuvre même proviennent de la vie du passé et du présent. Bien que les jours de la guerre et de l'époque des changements survenus après dans notre société et dans la vie de l'artiste lui-même ont effacé les souvenirs de son enfance et de sa jeunesse, il était „forcé de les revivre encore une fois" (Georges Santayana), tandis que le développement général de l'art imposait une marche plus rapide pour tenir le pas avec les rythmes de la vie. Sur ce point l'artiste doit se rapporter à la force de son imagination qui „n'est pas autre chose que l'application des souvenirs" (S. Spender) — et Zoran Petrović le fait bien: ainsi l'imagination au service de la création artistique signifie dans son oeuvre l'application de ses souvenirs de l'enfance et de la jeunesse, empreints de son enthousiasme pour l'art populaire et pour les valeurs épiques, humoristiques ou mystiques de la créativité du peuple, aussi bien que pour les rêves sur l'avenir. Dans son oeuvre ses souvenirs s'entrelacent avec la réalité de la vie.

Le fantastique, au contexte du passé plus ou moins proche, enrichi d'événements de la réalité quotidienne, la compréhénsion des perspectives de l'avenir deviennent au commencement le contenu essentiel de son dessin. Ce dessin est intéressant justement par l'inspiration poétique, et la richesse de l'imagination qui sont des sources authentiques pour expression surréaliste de l'art de Zoran Petrović. Par conséquent, c'est dans le des-

sin que résident les raciones du développement pictural et plastique décisif de sa peinture et de sa sculpture. Les oeuvres présentées ici démontrent une correspondence harmonieuse sur le plan du style et du sujet entre ces trois disciplines des arts plastiques.

Les dessins, dans leur ensemble imposant, démontrent la continuité de l'évolution de l'expression, traitant les problèmes divers — à partir du problème de la ligne qui éveille d'effets dynamiques avec sa ramification et sa vivacité en jets ou chutes diagonales, jusqu'aux solutions raffinées du problème de la lumière et l'harmonisation des éléments linéaires et des valeurs du clair-obscur. Leur suite harmonieuse offre des possibilités nouvelles pour l'expression et renforce les effets dynamiques qui sont bien les qualités essentielles des dessins lavés de Zoran Petrović. L'impression générale de son dessin coïncide souvent avec l'effet de la photographie surréaliste en noir et blanc. Avec la constatation de cette similitude d'effets on touche un problème qui est fréquent dans l'art contemporain auquel on pourrait consacrer une étude entière plus détaillée.

Les fraîches impulsions nouvelles venant de la vie à l'époque de 1955—56, influencent l'art de Zoran Petrović, de sorte qu'il se range parmi les artistes d'avant-garde qui s'efforcent d'anéantir la peur devant la machine — ce phénomène révélateur pour une assez longue période du développement social et économique dans le monde entier. Or, l'événement réel a déterminé la machine comme leitmotiv de sa peinture et de son dessin. A travers la réalité de la vie l'artiste fait prolonger les rêves de son enfance. Pour la première fois Zoran Petrović a présenté au public de Novi Sad ses tableaux consacrés à la machine en 1956, à son exposition individuelle et à l'occasion de son vernissage, l'artiste à expliqué lui-même son inspiration artistique indiquant le message philosophique sur le plan du rapport: la machine et l'homme, de la manière suivante: „Cet ensemble des machines est réalisé à la base d'un événement vécu à la vue des vieux métiers à tisser dans une usine de textile où une idée s'était imposée à moi: en construisant la machine l'homme avait utilisé les éléments de la méchanique qu'il a pu trouver dans la nature.

A la machine l'homme a redonné alors la fonction du travail et par là il l'a fait inclure dans les rangs des „êtres vivants" de sorte qu'elle possède maintenant une durée définie de sa propre existence. La machine est neuve et utile au commencement — ensuite, elle devient usée et abîmée, la rouille la détruit à la fin. Donc, elle a sa jeunesse, puis sa vieillesse — semblable à tout ce qui vit dans la nature."

Les variations sur thème: homme — machine, ou machine — homme, suggèrent l'idée suivante: dans d'autres conditions objectives „le dialogue véritable entre l'art et la nature" (Otto Pine), correspondrait peut-être à Zoran Petrović. Mais il se trouve dans la situation qui lui permet de s'occuper, au moyen de la technique presque classique de la peinture, avec une variante personnelle seulement du jeu étrange „de la nature technique et la nature comme technique" (Danilo Pejović). A travers ce jeu l'artiste veut vérifier la conception selon laquelle la nature réside aussi dans la machine; d'une manière picturale nouvelle il devient conscient des possibilités de sa propre nature qu'il transpose, de plus en plus spontanément et librement dans l'oeuvre même. Les résultats obtenus représentent un pont pour le passage du surréalisme expressif à la peinture abstraite de la couleur et de la forme, et enfin, à la peinture purement abstraite. Sa peinture et ensuite sa sculpture se caractérisent par fortes émotions sur le plan des couleurs, de sorte qu'il est très intéressant de tenter la découverte du secret de leur écriture concernant les effets qu'elles font. Si nous admettons que le rouge provoque l'énergie, le jaune l'excitation, le bleu un effet de l'infini et le vert un sentiment du calme („Nous composons la gamme des couleurs comme suite des touches de l'état d'âme..." Guido Morpurgo Tagliabue); puis, si les taches du blanc ou des surfaces entières peintes en blanc évoquent-elles un silence sourd et imposent le sentiment d'inquiétude et d'angoisse, si le noir, le gris et terre de Sienne, comme signes des ténèbres et de l'obscurité, éveillent l'incértitude et la menace, pouvons nous croire à l'intuition de l'artiste qui, en dernière conséquence, propose un rapport conciliant et amical envers la machine en tant qu'un „être vivant".

Conscient des possibilités techniques du temps moderne et de leur rôle dans l'accès des nouveaux sommets des arts, Zoran Petrović, stimulé de la philosophie et des rêves atteints dans son dessin et sa peinture, inspiré ensuite d'un enrichissement nouveau de son imagination qui reste toujours en contact avec la réalité de la vie, vient à l'idée de s'essayer aussi sur le plan de la création des formes plastiques dans l'espace, démontrant par là un aspect nouveau de sa sensibilité artistique si complexe. Restant fidèle à son idée philosophique adoptée déjà auparavant et à son affinité pour le jeu créatif dans la réalisation artistique, il se décide pour les restes et déchets des machines usées qu'il assemble au moyen des procédés techniques variés, pour en former d'oeuvres plastiques autonomes.

De cette manière l'artiste veut approfondir son idée philosophique exprimée dans ses dessins et tableaux, et tandis qu'il s'y inspirait de la définition des éléments méchaniques qui existent dans la nature et qui sont présents dans l'objet — machine, pour sa sculpture il utilise les déchets de cet objet et avec eux il établit un dialogue véritable entre la forme en métal et l'espace libre auquel il redonne une signification déterminée. Ce dialogue est caractéristique pour ses sculptures abstraites, aussi bien que pour celles de conception surréaliste, très associatives par leurs qualités des formes anthropomorphes, dans lesquelles l'artiste a insisté sur la matérialisation de la subtilité de l'esprit humain, menacé d'une manière alarmante de l'alienation complète de la nature.

Les résultats que Zoran Petrović a montré dans la sculpture sont positivement jugés de nos critique éminents, mais ni dans la plus fructueuse période de son activité sculpturale — celle entre 1957 et 1967 — il n'a pas cessé de s'intéresser pour les possibilités de la couleur ni de s'occuper avec la peinture. De ce fait, un rapprochement phénoménologique entre ces deux disciplines s'opère dans son art sur deux plans: d'abord, c'est l'utilisation de la couleur sur les sculptures, ensuite, c'est l'application d'éléments en métal colorés dans la peinture. A la fin, l'artiste est venu jusqu'à leur synthèse.

Dans la complexité de l'oeuvre de Zoran Petrović — oeuvre qui est un reflet logique de la complexité de sa sensibilité artistique, manifestée sur le plan des solutions des problèmes des arts plastiques — nous découvrons des aspects importants qui caractérisent les courants et les tendances du développement de notre art d'après guerre. Nous pouvons alors constater que dans leur réalisation un rôle significatif appartient à la force créative de Zoran Petrović qui son esprit d'invention et l'esprit du milieu qui linspire a su transformer en valeurs plastiques, concrètes et réelles. Son enthousiasme guidé du désir d'atteindre encore d'autres sommets plus actuels et plus hauts dans l'art, nous donne le droit d'espérer que notre artiste va nous offrir des aspects nouveaux de son art et nous sommes certains que ces aspects signifieraient des apports importants de Zoran Petrović à la créativité artistique de notre milieu.

Grozdana Sarčević

A Modern Képzőművészeti Képtár bemutatja az ujvidéki közönségnek Zoran Petrović rajzainak, festményeinek és szobrainak retrospektiv kiállitását, amely tartalmazza a művész legjelentősebb alkotásait 1955-től a mai napig, azokat, amelyek tulajdonságaik létrejöttük sajátosságai révén, modern alkotóművészetünk jellemző megjelenési formái.

Bánát és Vajdaság tájképei, interieur-jei, a csendéletek és a portrék amelyek az ifju művész festővé érésének jellemző bizonyitékai, okkal maradnak el erről a kiállitásról. Ezek a müvek a késői realizmus és a fovizmus technikájával készültek, s azoknak a kiemelkedő festőknek a bőséges tapasztalatára támaszkodnak, akik a századfordulótól a másodikvilágháboruig terjedő időszakban különösen elmélyült és értékes müveket alkottak. Ezért technikájuk és az élet valamint a természet iránti látszólag közvetlen hozzáállásuk folytán is, egy bizonyos utánzási jelleget sugalmaznak, noha ez logikus és igazolt minden művészi ut kezdetén. Zoran Petrović esetében ez annál inkább megbocsátható, mert ez a tehetséges művész ezekbe az alkotásokba is beleadta egyéniségét, amely a szinek szinbolikájában és a forma bizonyos miszticizmusában nyilvánul meg.

Ha tekintetbe vesszük đoran Popović rendkivül összetett művészi szenzibilitását (Etienne Souriau szemléleti módján) és hogy ópusza a képzőművészeti problematika megoldásának háboru utáni korszakába tartozik egyáltalán nem meglepő, hogy 1953 és 1955 között lényegesen megváltoztatja művészeti fejlődésének irányát. André Malraux gondolatával összhangban, melyszerint „a stilus egy másik stilussal való összeütközésből születik" alkotónk stilusa és művészeti egyénisége a már tulhaladott tematikával és stilus — technológiával való összeütközésben születik az ifjukori müveiben fellelhető szimbólika és misztika alapján.

Zoran Petrović lénye makszimálisan képes abszorbálni minden problémát s e tulajdonság ápolásának köszönhető elsősorban, hogy sikerült lényegesen csökkenteni művészetünk fejlődési ütemének lemaradását általában és az élet üteméhez képest is. Lényének ezt a tulajdonságát kinyilvánitja annak valódi mivoltában, attól a pillanattól kezdve, amikor képzőművészeti alkotásában az elavult-realista jellegü bánáti-vajdasági tájkép meghátrál a bánáti ember és nép autentikus, folklór szinezetü „lelki tájképe" előtt.

Csak ekkor jutnak kifejezésre az elmult és jelenlegi élet ösztönző erői a mü megalkotásának folyamatában. Noha a háboruben eltöltött napok és a társadalomban valamint a művész magánéletében keletkezett változások elfeledtették vele gyermekkorát és első ifjuságanak éveit „kénytelen mégegyszer átélni mindazt" (George Santayana) ugyanakkor a művészet általános fejlődése arra készteti, hogy felgyorsitsa a haladását és igyekezzen utolérni az élet gyorsuló ritmusát. Nem marad más hátra számára, gazdag képzelőerejére kell támaszkodnia, amely „nem más mint alkalmazott emlékezet" (Stephen Spender) s ezt is teszi. Igy a képzélőerő Zoran Petrović művészeti erőfeszitéseiben, gyermekés ifjukor emlékeinek alkalmazását jelenti amelyekbe beleszövi az elbeszélő, humoros és misztikus népművészet iránti lelkesedését és a jövőről alkotott álmait; emlékei összefonódnak a valódi élettel.

A fantasztikum, amely a sorok tartalmazza a közeli és távoli multat, a mindennapi élet kalandjaival és jövő távlatainak megérzésevel gazdagszik, és rajzainak elsőrendü tartalmává válik. Erdekessége költői ihletében és képzelőerejének gazdagságában rejlik de ugyszintén autentikus irodalmi forrásaiban is, mert rajtuk alapszik Zoran Petrović stilusának szür realizmusa. A rajzai tehát az a talaj, amelyben festészetének és szobrászatának következetes képzőművészeti fejlődése gyökerezik. A közönségnek bemutatott müvekben stilusban és tematikában kiegyensulyozott kapcsolatban áll ez a három művészeti ág. Rajzainak impozáns egészét a vonal problémájának folyamatos kifejezési evolulciója jellemzi, amely szertelenségével, diagonális emelkedéseivel és zuhanásaival dinamikus érzelmeket vált ki, ezenkivül a művész szenzibilis angaszáltsága a fénnyel kapcsolatban, valamint a világossötét kapcsolat lineáris értékeinek az átélése. Ezek egymást kiegészitő hatása uj kifejezési lehetőségeket tár fel a művész előtt és felerősiti a dramatikus dinamika érzését, amely az egyik jótulajdonsága Zoran Petrović labirintvonalu rajzainak. Egyes rajzok hatása emlékeztet a szür realisztikusan komponált fekete-fehér, művészi fotókolázséra. Ez a hatás-közösségre vonatkozó megállapitás egy olyan problémát érint, amely nagyon is jelen van a háboru utáni időszak utolsó évtizedének modern képzőművészetében s mint ilyen részletes elemzést igényel.

Eletének ujabb és frisebb ösztönző erői, az 1955/56-os időszakból Zoran Petrovićot azok közé az avangard művészek közé sorolják, akik igyekeznek megszüntetni a géptől való félelmet, ezt az egész világ társadalmi-gazdasági fejlődésének hosszab időszakára szimptomatikus jelenséget. Eletének egyik élményét, a gépet, festészetének és rajzainak lajtmotivává emeli fejlődésének további folyamatában. Ilymódon a művész a valóságba is átviszi gyermekkori álmait.

A gépnek szentelt képciklusát először 1956-ban mutatja be önálló kiállitáson az ujvidéki közönségnek s saját maga magyarázza meg a képek keletkezésének az inditékait, ismerteti a közönséggel az ember és a gép kapcsolatáról alkotott művészeti filozófiáját: Ez a gépekről szóló ciklus egy teksztilgyár régi szövőgépei láttán keletkezett élmény eredménye, amikor eszembe ötlött, hogy az ember a természeti mechanika alapelemeit használta fel gépeinek megalkotásához."

„Az ember munkafeladatot adott a gépnek s ezáltal az" előlények „közé sorolta, amelyeknek meghatározott élettartamuk van. Először uj volt és hasznos — utána kiszolgált és kiselejtezett s végül megette a rozsda. Fiatal volt, majd megöregedett mint minden a természetben."

Az ember és a gép, a gép és az ember filozófiai variációi arra a gondolatra késztetnek, hogy Zoran Petrovićnak valamilyen más objektiv körülmények között nagyon megfelelt volna egy „a művészet és a természet közötti valódi párbeszéd" (Danilo Pejović). De olyan helyzetben van hogy csak a „müszaki természet és a természet mint müszak" különös játékának egyéni változatával foglalkozhat, a festészet mjdnem klasszikus technológiájának folyamatában. Ezen a játékon keresztül megbizonyosodik meggyőződéséről, hogy a természet a gépben van és uj festészeti eljárást alkalmazva ráébred saját képességeire amelyeket egyre spontánabban és szabadbban valósit meg. Ezekkel az eredményekkel áthidalja a kifejező szür realizmus és az asszociativ apsztrakció közötti szakadékot, amelynek szinei és formái után végül a tiszta apsztrakt festészet következik.

Festészetét és szobrászatát is erős szenvedélyek hatják át, amelyek elsősorban a szinekben nyilvánulnak meg, ezért nem érdektelen a kisérlet, hogy megfejtsük irásjeleit abból a szempontból, hogy milyen hatást keltenek. Ha elfogadjuk, hogy a piros szin energiát ad, a sárga bőszit, a kék a végtelenség érzetét, a zöld nyugalmat kölcsönöz (A szinek skáláját ugy állitjuk össze, mint a lélek állapotának billentyüit. (Guido Morpurgo-Tagliabue), azután, hogy a hangsulyozott fehér a nagy fehér felületek, a csendet jelentik, kedvetlenséget és félelemérzetet keltenek, a fekete, a szürke és a sötétkék a sötétség és a rosszkedv szinei, bizonytalanságot és

fenyegetést jelentenek, hihetünke a művész intuiciójának, aki végső soron békés és baráti viszonyt javasol a gépek mint „élőlények" iránt?

Tudatában a modern idők technológiai lehetőségeinek és ezek szerepének a művészet uj területeinek feltárásában, Zoran Petrović filozofiájának visszahatására, a rajzokban és festményekben megvalositott álma realitásának serkentésére, ugyszintén a való élettel levő kapcsolatban állandóan gazdagodó képzelőerejének ösztökélésére, elhatározza, hogy megprobálkozik a tér ábrázolásával s kifejezi összetett művészi szenzibilitásának még egy dimenzióját. Következetesen ragaszkodva előző filozófiai ötletéhez és az alkotási folyamat játéka iránti szeretetéhez, eszközként kiszolgált gépek hulladékait választja, amelyeket különféle technológiai módszerekkel kompakt képzőművészeti művé olvaszt. Ilymódon tulajdonképpen elmélyiti a rajzaiba és festményeibe szőtt filozófiai gondolatot s mig azokban az ihlet felismerteti vele a természet mechanikai alapelemeit a tárgyban, a gépben, szobraihoz ennek a tárgynak a részeit használja fel s segitségükkel őszinte kapcsolatot létesit a fém-forma és a szabad tér között, amelynek egyben megfelelő értelmet ad. Ez a párbeszéd jellemző apsztrakt szobraira, de azokra is, amelyek, noha szűr realisták, antropomorfitásukban is rendkivül aszociativak s amelyekben különlegesen törekszik az emberi lélek szuptilitásának tárgyiasitására, amelyet a természettől való elidegenedés ijesztő veszélye fenyeget.

Zoran Petrović szobrászatát kedvezően értékelik legkiemelkedőbb képzőművészeti kritikusaik is, de Ő akkor is, amikor elsősorban szobrászattal foglalkozott, 1957 és 1967 között, nem szünt meg a szinek értékét kutatni, festészettel is foglalkozni. Illymódon egy fenomenális közeledés történt a két művészeti ág között, méghozzá kétirányu folyamatként: szinek használatával a szobrászatban és a szinekkel megalkotott fémrészek alkalmazásával a festészetben. Végül létrejött a szintézis. Zoran Petrović képzőművészeti ópuszának összetettségében, amely összetett művészi szenzibilitásának a vetülete a képzőművészeti problémák megoldásának széles területén, jelen vannak háboru utáni képzőművészetünk elhanyagolhatatlan jellegzetességei. Ezen a téren jelentős szerep jutott Zoran Petrović alkotoerejének, amely képes volt arra, hogy saját lényét és környezetének lelkét képzőművészeti alkotássá, tárgyiasult értékké kovácsolja össze. Entuziazmusa, amely uj fellendülésekhez vezet, feljogositja a közönséget, hogy bizzon ujabb, képzőművészetünket gazdagitó hozzájárulásaiban.

Biografija

1921. Rođen u Sakulama u Banatu.

1948. Diplomirao na Akademiji za likovne umetnosti u Beogradu, studirao je slikarstvo kod profesora: Vase Pomorišca, Mila Milunovića, Ivana Tabakovića i Đorđa Andrejevića-Kuna.

1949. Završio Specijalni tečaj na ALU, kod profesora Đorđa Andrejevića--Kuna.

1951—53. Član je grupe „Samostalni".

1953. Jedan je od osnivača Umetničke kolonije u Bačkoj Topoli.

1955. Počinje da se bavi fantastikom na temu mašina.

1955—60. Član je „Decembarske grupe".

1956. Jedan je od osnivača UK Ečka.

1957. Počinje da se bavi skulpturom na principu varenog i livenog gvožđa.

1969. Matica Srpska objavljuje mu knjigu „Selo Sakule, a u Banatu".
Iste godine počinju da se izvode njegovi dramski tekstovi na mnogim scenama Vojvodine i Srbije.

Zanimanje

Redovni profesor ALU u Beogradu, za slikarstvo.

Adresa

11070 Novi Beograd,
Palmira Toljatija 8/18

Nagrade

1959. Rijeka: nagrada „Salon 59"

1960. Čačak: nagrada na Memorijalu Nadežde Petrović

1961. Sao Paolo: nagrada „Leirner" fondacije za inostranog crtača na VI bienalu

1962. Beograd: „Sedmojulska" nagrada Republike Srbije

1966. Beograd: nagrada ULUS-a na izložbi „ULUS 66" na temu Svetovi mašte
Ečka: nagrada za slikarstvo UK Ečka

1968. Zagreb: nagrada na I bienalu crteža

Samostalne izložbe

1953. Beograd, Galerija ULUS: Prva samostalna izložba slikara Zorana Petrovića, 28. februar.
Pančevo, Sala Narodnog univerziteta: Izložba Z. Petrović i A. Zarin, 24. maj — 8. jun

1955. Beograd, Galerija Grafičkog kolektiva: Sećanja i snoviđenja, 23—31. mart
Novi Sad, Galerija Matice srpske: Slike, crteži, Zoran Petrović. 29—12. jun

1956. Novi Sad, Tribina mladih: Izložba Zorana Petrovića, 10.—25. mart
Zrenjanin, Narodni muzej: Slike i crteži, Zoran Petrović, 29. april—15. maj
Beograd, Galerija ULUS: Mašine, 1—10. jun
Paris, Galeria Yougoslave: Zoran Petrović, peintre, novembre

1957. Pančevo, Narodni muzej: „Mašine" Zorana Petrovića, 31. mart—15. april

1958. Beograd, Paviljon ULUS-a: Slike, crteži, skulpture, 11—20. jun

1959. Novi Sad, Tribina mladih: Slike, crteži i skulpture Zorana Petrovića, 3. lart

1960. Grombi (Kanada), Zoran Petrović, Zlatko Prica i Edo Murtić

1961. Ljubljana, Mala galerija: Zoran Petrović, 7. februar
London, Drian galleries: Sculpture by Bakić, painting by Picelj, drawing by Petrović, November

1962. Beograd, Salon Muzeja savremene umetnosti: Zoran Petrović, 10—28. februar
Beograd, Hol uprave zgrade IMT
Venecija, Galleria d'Arte „Il Canale": Petrović, 8—18. maggio
London, Drion Galleries: Zoran Petrović, 3—22. December

1964. Svetozarevo, Galerija Gradskog doma: Crteži Zorana Petrovića i Bobe Jovanovića povodom stogodišnjice Vuka Stefanovića Karadžića, 12—24. april
Venecija, „Il Canale": Zoran Petrović, 20—31. agasto

1966. Vršac, Narodni muzej: Zoran Petrović, novembar-decembar

1967. Sombor, Umetnička galerija KPC: Crteži i skulpture, Zoran Petrović, 26. septembar—10. oktobar

1970. Beograd, Salon Muzeja savremene umetnosti: Zoran Petrović, Slike, skulpture, 17 april
Kragujevac, Gradska dvorana „Šumadija": Izložba slika i skulptura slikara, vajara i pisca Zorana Petrovića, 8. april
Subotica, Izložbeni salon Likovnog susreta: Zoran Petrović, 15—29. maj
Ečka, Savremena galerija Umetničke kolonije Ečka: Zoran Petrović, Fantastika 1956—1970, 2. oktobar—4. novembar
Bačka Topola, Mala galerija: Zoran Petrović, 26—4. novembar

1971. Lazarevac, Sala Komiteta: Likovni umetnici iz Beograda, Antić Danica, Mišević Radenko, Petrović Zoran, Stanković Milić od Mačve, 23. novembar

1973. Niš, Galerija savremene umetnosti: Zoran Petrović, april—maj
Opovo, Galerija „Jovan Popović": Zoran Petrović, Vojvođanski motivi 1952.—1955. oktobar
Zrenjanin, Izložbeni salon Savremene galerije UK Ečka: Zoran Petrović, Vojvođanski motivi 1952—1955. 4. novembar

Grupne izložbe

1948. Beograd, Izložba radova studenata Akademije likovnih umetnosti

1949. Beograd, Izložba ULUS-a

1951. Beograd, „Samostalni"
Beograd, Mladi likovni umetnici Srbije

1952. Zagreb, „Samostalni"

1953. Beograd, „Samostalni"
Bačka Topola, I izložba Umetničke kolonije

1954. Dubrovnik, Izložba SLUJ
Ljubljana, „Samostalni"
Zrenjanin: Izložba likovnih umetnika iz Banata
Bačka Topola, II izložba Umetničke kolonije
Bečej: I izložba „Slikarske kolonije"
Senta: Izložba „Motivi iz Sente"
Novi Sad, Beograd: Kako smo videli Sentu

1955. Bačka Topola, III izložba Umetničke kolonije
Bečej, II izložba „Slikarske kolonije"
Beograd, „Decembarska grupa"
Rijeka, „Salon 55"

1956. Zrenjanin, Sarajevo, Beograd, „Decembarska grupa"
Zrenjanin, I izložba Umetničke kolonije Zrenjanin
Bačka Topola, VI izložba Umetničke kolonije
Bečej: III izložba Slikarske kolonije

1957. Beograd, Varšava, „Decembarska grupa"
Aleksandrija, III Bijenale
Zrenjanin, II izložba Umetničke kolonije Zrenjanin
Bačka Topola, V izložba Umetničke kolonije
Bečej, IV izložba Slikarske kolonije
Senta, Jubilarna izložba slikarskih kolonija u Vojvodini
Čačak, 15 umetnika posleratne generacije Skopje, Slike i skulpture

1958. Zagreb, Beograd, „Decembarska grupa"
Bratislava, Prag, Brno, Savremena jugoslovenska umetnost — mlada generacija
Zrenjanin, III izložba Umetničke kolonije Zrenjanin
Bačka Topola, VI izložba (zimske) „Umetničke kolonije" u B. Topoli
Bečej, V izložba Slikarske kolonije
Senta, VII izložba Slikarske kolonije

1959. Beograd, „Decembarska orupa" — 60. Njujork, Vašington, Kalifornija, Mesačuset, Sinsineti, Novo slikarstvo Jugoslavije
Rijeka, „Salon 59"
Zrenjanin, Četvrta izložba Slikarske kolonije Zrenjanin
Ečka, Slikari, vajari Umetničke kolonije Zrenjanin
Novi Sad, Vojvođanski pejzaš
Bečej, VI izložba Slikarske kolonije

1960. Beograd, „Decembarska grupa"
Antib, Pariz, „Salon 59" sa Rijeke
Beograd, I oktobarski salon
Zrenjanin, V izložba Umetničke kolonije Zrenjanin
Bačka Topola, XI izložba (zimske) „Umetničke kolonije" u B. Topoli
Bečej, VII izložba Slikarske kolonije
Novi Sad, Druga zajednička izložba slikarskih kolonija
Čačak, Memorijal Nadežde Petrović
Dubrovnik, Dela i kretanja

1961. London, Savremeno jugoslovensko slikarstvo i skulptura
Beograd, Rimini, Grupa Mart
Sao Paolo, IV bijenale
Visbaden, Nova jugoslovenska umetnost
Beograd, I trijenale jugoslovenske umetnosti
Rijeka, „Salon 61"
Beograd, II oktobarski salon

Ečka: VI izložba Umetničke kolonije Zrenjanin
Bačka Topola, XII izložba Umetničke kolonije

1962. Venecija, 25 jugoslovenskih umetnika
Milano, Savremena skulptura
Rim, Pariz, Štokholm, Savremena jugoslovenska umetnost
Senta, Novi Sad, Beograd, 10. godina umetničkih kolonija u Vojvodini
Bombaj, Ahmidabad, Njudelhi, Lavankauti, Madras, Kalkuta, Kolombo, Cejlon, Savremeno jugoslovensko slikarstvo
Slovenj Gradec, Posleratna srpska umetnost
Bejrut, 20 savremenih jugoslovenskih slikara i vajara
Bačka Topola, 10. godina umetničkih kolonija u Bačkoj Topoli
Kruševac, Izložba iz fonda Galerije
Njujork, Novo slikarstvo iz Jugoslavije
London, 6. godišnja januarska izložba umetnika Drian Galerije
Beograd, III oktobarski salon

1963. Subotica, Kikinda, 25 dela posleratne srpske umetnosti
Atina, Savremeno jugoslovensko slikarstvo i grafika
Subotica, Bačka Topola, XVII izložba Umetničke kolonije u Bačkoj Topoli
Sombor, I trijenale jugoslovenskog crteža
Beograd, IV oktobarski salon
Ečka, VIII izložba Umetničke kolonije
Bečej, X izložba Umetničke kolonije
Bečej, Pejzaš, Bečej 1954—1957.
Pariz, 105 portreta ptica koje ne postoje
Maroko, Tunis, Savremeno jugoslovensko slikarstvo

1964. Beograd, Izložba ULUS-a, „Svetovi mašte"
UAR, Savremeno jugoslovensko slikarstvo
Beograd, Ljubljana, Zagreb, Fantastika u crtežima savremenih beogradskih umetnika
Zagreb, Savremena srpska umetnost, posleratni period
Beograd, II trijenale jugoslovenske umetnosti
Palić, III likovni susret
Ečka, IX izložba Umetničke kolonije
Bačka Topola, XVIII izložba Umetničke kolonije
Sopot, Savremena umetnost Jugoslavije
Ravne na Koruškom, Simpozijum skulpture u metalu „Forma viva"
Beograd, V oktobarski salon

1965. Ljubljana, Izložba ULUS-a
Beograd, Izložba ULUS-a „Svetovi mašte"
Palić, IV likovni susret
Ečka, Deset godina Umetničke kolonije retrospektivna izložba
Ečka, X izložba Umetničke kolonije
Subotica, XX izložba Umetničke kolonije u Bačkoj Topoli
Beograd, VI oktobarski salon
London, „1965 — međunarodna novogodišnja izložba"
Zagreb, Akvizicije 3

1966. London, Jubilarna izložba umetnika Drian Galleries
Beograd, Jugoslovenski crtež XX veka
Ečka, XI izložba Umetničke kolonije
Novi Sad, 45 slika posleratne srpske umetnosti iz zbirke Muzeja savremene umetnosti u Beogradu
Sombor, II trijenale jugoslovenskog crteža
Beograd, VII oktobarski salon
Palić, V likovni susret
Bačka Topola, XXIV izložba Umetničke kolonije
Beograd, Izložba slika Kolonije u Senti povodom 15-godišnjice postojanja

1967. Beograd, Izložba ULUS-a „Mašta"
Bejrut, Irak, Sirija, Savremena jugoslovenska umetnost
London, Umetnici Drian Galleries
Montreal, Ekspo 67
Beograd, III trijenale jugoslovenske umetnosti
Ečka, XII izložba Umetničke kolonije
Bačka Topola, XXV izložba Umetničke kolonije
Beograd, VIII oktobarski salon

1968. Zadar, V plavi salon
Rijeka, Međunarodna izložba originalnog crteža
Beograd, IX oktobarski salon
Zagreb, I zagrebačka izložba jugoslovenskog crteža
Sveti Stefan, Izložba radova jugoslovenskih likovnih umetnika
Beograd, Izložba ULUS-a „Mašta"
Subotica, Tisa u delima likovnih umetnika
Palić, VII likovni susret

1969. Beograd, Zbirka Rajka Mamuzića
Zagreb, II zagrebačka izložba jugoslovenskog crteža
Subotica, XXIX izložba Umetničke kolonije u Bačkoj Topoli
Palić, VIII likovni susret
Beograd, Decembarska grupa (1955—1960)
Novi Beograd, Majska izložba slikara i vajara iz Novog Beograda
Beograd, X oktobarski salon
Ečka, XIV izložba Umetničke kolonije

1970. Zrenjanin, Zrenjanin i okolina
Filadelfija, Izložba dela jugoslovenskih umetnika iz kolekcije Mjuriel i Filipa Barmana
Beograd, IV trijenale jugoslovenske umetnosti
Ečka, XV izložba Umetničke kolonije

1971. Ljubljana, Savremena srpska umetnost
Ečka, XVI izložba Umetničke kolonije
Bačka Topola, Izložba Kolonije
Subotica, X likovni susret
Beograd, 12 oktobarski salon

1972. Prag, Brno, Bratislava, Savremeno jugoslovensko slikarstvo
Skopje, Savremena srpska umetnost
Ečka, 17. izložba Umetničke kolonije
Bačka Topola,
Subotica, XI likovni susret
Sombor, IV trijenale jugoslovenskog crteža
Kikinda, Izložba slika, skulptura i karikatura
Senta, Izložba Slikarske kolonije

1973. Budimpešta, Savremeno srpsko slikarstvo
Koventri, Jugoslavija — savremeno slikarstvo i skulptura
Beograd, XIV oktobarski salon
Bačka Topola, Izložba likovnih dela učesnika letnje kolonije 1972. u B. Topoli
Ečka, XVIII izložba Umetničke kolonije
Bečej, Dvadeseta izložba Umetničke kolonije
Novi Sad, Zbirka Rajka Mamuzića
Novi Sad, Izložba crteža slikara boraca III armije

1974. Beograd, XV oktobarski salon
Sremski Karlovci, Izložba sremskokarlovačke likovne kolonije
Bečej, Dvadesetprva izložba Umetničke kolonije
Ečka, XIX izložba Umetničke kolonije
Zemun, Borci slikari Propagandnog odeljenja III JA

1974/75. Ečka, Pejzaš u savremenoj umetnosti Jugoslavije

CRTEŽI

1. **I činilo se čoveku da ga može upregnuti,** 1953
litografija, 42 × 30
Sign. d. d.: Zoran 1953/XII

2. **I od teškog teže ima,** 1955
Kombinovana tehnika, 59,6 × 42
Sign. d. d.: Zoran 27. IX 1955

3. **Dolaze nam gosti na gole kosti,** 1955
lavirani tuš, 42 × 59,6
Sign. d. d.: Zoran 1955

4. **Kroz prsten jabuku,** 1955
kombinovana tehnika, 86 × 66
Sign. d. d.: Zoran Petrović 1955
svojina MSU, Beograd

5. **Iz ove kože nema se kud,** 1955
tuš, 59,5 × 84
Sign. d.d.: Zoran 55

6. **Kad hoće da snese onda prvo kakoće,** 1955
tuš, 59,5 × 84
Sign. d.d.: Zoran 55

7. **Ako laže bik ne lažu rogovi,** 1955
tuš, 84 × 59,5
Sign. d.d.: Zoran 55

8. **Filistar roga,** 1955
tuš, 59,5 × 84
Sign. d.d.: Zoran Petrović 1955

9. **Ptica preslica,** 1955
tuš, 59,5 × 84
sign. d.d.: Zoran 1955
svojina MSU, Beograd

10. **Naoružan do zuba,** 1957
lavirani tuš, 70 × 100
sign. d.d.: Zoran 57

11. **Banatske vodopije,** 1957
Lavirani tuš 100 × 71
sign. d.d.: Zoran 57
svojina UK Bačka Topola

12. **Poplašeni konj**
lavirani tuš, 70 × 100
sign. d.d.: Zoran 1957

13. **Portret velike ptice,** 1958
lavirani tuš, 100 × 70
sign.: d.d.: Zoran 1958

14. **Vetrenjače,** 1959
lavirani tuš, 100 × 70
sign. n.n.: Zoran 59
svojina MSU, Beograd

15. **Riterska igra,** 1960
lavirani tuš, 100 × 70
sign. d d.: Zoran 1960

16. **Mašinski pejzaž,** 1961
lavirani tuš, 100 × 71
sign. n.n.: Zoran 1961
svojina Galerije Matice srpske

17. **Dizalice,** 1961
lavirani tuš, 70 × 100
sign. d.d.: Zoran 1961

18. **Rastočena glava,** 1962
lavirani tuš, 70 × 100
sign. n.s.: Zoran 62

19. **Uspinjanje,** 1962
lavirani tuš temperom, 70,5 × 100
sign. d.d.: Zoran 62

20. **Ispraćaj atomske bombe,** 1963
lavirani tuš, 100 × 70
sign. d.d.: Zoran 1963
svojina Likovnog susreta, Subotica

21. **Terazije,** 1967
lavirani tuš, 70 × 100
sign. d.d.: Zoran 1967

22. **Glava bube,** 1967
lavirani tuš, 100 × 70,6
sign. d.d.: Zoran 67

23. **General,** 1967
lavirani tuš, 70 × 100
sign. d.d.: Zoran 67

24. **Dvoglavi,** 1972
tuš, 71 × 100,5
sign. d.d.: Zoran 72

25. **Teški oklopnik** 1972
lavirani tuš, 100,5 × 70,7
sign. d.d.: Zoran 72

26. **Riterska igra II,** 1973
kombinovana tehnika, 100,5 × 71
sign. d.d.: Zoran 73

SKULPTURA

27. **Riterska scena,** 1957
liveno gvožđe, 59,5 × 15 × 38

28. **Buba,** 1957
liveno i vareno gvožđe, 45 × 42 × 26

29. **Kao zao san,** 1957
liveno i vareno gvožđe, 43 × 31 × 66

30. **Sveti Đorđe i aždaja,** 1958
liveno i vareno gvožđe, 100,5 × 52 × 64

31. **Bitka,** 1958
liveno gvožđe, 88 × 55 × 49

32. **Vojnik sa togom i zver,** 1959
gvožđe i aluminijum, 59 × 16 × 39

33. **Agresivna mašina,** 1959
liveno i vareno gvožđe, 42 × 16 × 30

34. **Otimanje,** 1959
aluminijum i liveno gvožđe,
112 × 79 × 19

34. **Pali grabljivac,** 1960
liveno i vareno gvožđe, 52 × 18 × 58

36. **Uspravljeni,** 1960
liveno gvožđe, 35 × 19 × 39

37. **Razvalina,** 1960
liveno i vareno gvožđe, 100 × 28 × 26

38. **Figura sa pticom,** 1961
crni lim, gvožđe i mesing,
47 × 52,5 × 6
svojina MSU, Beograd

39. **Amorfnost u Krugu,** 1961
liveno gvožđe, 31 × 12 × 38,5

40. **Velika zver,** 1961
liveno gvožđe, 68 × 14 × 16

41. **Plemeniti totem,** 1961
crni lim i mesing, 27,5 × 47 × 7

42. **Krstaš,** 1962
liveno i vareno gvožđe, 29 × 15 × 78

43. **Projekat za spomenik poginulim železničarima,** 1963
liveno i vareno gvožđe, 29 × 16 × 55

44. **Bube,** 1965
liveno i vareno gvožđe, 72 × 32 × 47

45. **Bube pred bitku,** 1966
liveno i vareno gvožđe, 170 × 65 × 59

46. **Veliki rat,** 1957/67
liveno gvožđe aluminijum i kolažni elementi, 85 × 65 × 55

47. **Riter sa tupim zubima,** 1968
liveno i vareno gvožđe i čelik,
26 × 38 × 76

48. **I ovaj se riter rata plašio,** 1968
liveno i vareno gvožđe i čelik,
22 × 50 × 78

49. **General među ripidašima** — tri figure, 1969
aluminijum i vareno gvožđe,
100 × 45 × 162

50. **Velika glava sa malim ukrasom,** 1969
aluminijum i vareno gvožđe,
80 × 40 × 189
svojina MSU, Beograd

51. **Spreman za napad,** 1970
vareni lim i gvožđe, 84 × 50 × 104

52. **Ovome ništa ne promakne,** 1970
lim i vareno gvožđe sa kolažom,
48 × 20 × 176

53. **Sviralo sa deset cevi,** 1970
lim i vareno gvožđe, 95 × 70 × 225
svojina Savremene galerije Ečka

54. **Kao leptir,** 1972
sečeno, liveno i vareno gvožđe,
100 × 35 × 99

55. **Kao portret,** 1972
sečeno, liveno i vareno gvožđe,
42 × 21 × 78

56. **Riter,** 1973
liveni čelik, sečeno i vareno gvožđe,
38 × 24 × 79

57. **Don kihot puca u vetrenjaču,** 1974
liveno gvožđe i liveni mesing,
48 × 38 × 53

SLIKE

58. **Mašinski pejzaž,** 1958
ulje na hameru, kašírano na lesonitu,
100 × 19,5
Sign. d.d.: Zoran 58

59. **Mašinske glave,** 1958
ulje na hameru, kašírano na lesonitu,
100 × 69
Sign. d.d.: Zoran 58
svojina Lazara Živulja, Beograd

60. **Svečana,** 1958
ulje na platnu, 140 × 109,5
Sign. d.d.: Zoran 58
svojina MSU, Beograd

61. **Otvori i detalji,** 1958
ulje na platnu, 137 × 81,5
Sign. d.d.: Zoran 58
svojina Antuna Duhačeka, Beograd

62. **Ekscentrične forme,** 1959
ulje na platnu, 102,5 × 96,5
Sign. d.d.: Zoran 59

63. **Beli i zeleni elementi,** 1960
ulje na platnu, 130 × 97
Sign. d.d.: Zoran
svojina Stane Đurić-Klajn, Beograd

64. **Zeleni elementi,** 1960
ulje na platnu, 130 × 80
Sign. d.d.: Zoran 60
svojina Likovnog susreta, Subotica

65. **Beli friz,** 1960
ulje na papiru kašírano na lesonitu,
135 × 98
Sign. d.d.: Zoran 1960
svojina Galerije likovne umetnosti
poklon zbirke Rajka Mamuzića

66. **Kompozicija sa crvenim,** 1960
ulje na platnu, 129 × 135,5
Sign. d.d.: Zoran 60
svojina MSU, Beograd

67. **Kompozicija,** 1961
ulje na platnu. 134 × 80
Sign. d.d.: Zoran 61

68. **Beli elementi na sivom,** 1961
ulje na platnu, 134 × 125
Sign. d.d.: Zoran 61

69. **Beli elementi,** 1961
ulje na platnu, 170 × 120
Sign. d.d.: 1961
svojina MSU, Beograd

70. **Posle velike bitke,** 1963
ulje na platnu, 185 × 120
Sign. d.d.: Zoran 63
svojina MSU, Beograd

71. **Bitka u kanjonu,** 1963
ulje na platnu, 170 × 119
Sign. d.d.: Zoran 63

72. **Kompozicija,** 1965
ulje na platnu, 95,5 × 129,5
Sign. s.d.: Zoran 65

73. **Žuti elementi,** 1966
ulje na platnu, 158 × 127
Sign. d.d.: Zoran 66

74. **Brodovi,** 1966
ulje na platnu, 200 × 134
Sign. d.d.: Zoran 66
svojina Savremene galerije Ečka

75. **Slika sa svetlim detaljima,** 1967
ulje na limenoj tabli, 198 × 98
Sign. d.d.: Zoran 67

76. **Stari brodovi,** 1967
ulje na platnu, 170 × 119
Sign. d.d.: Zoran 67

77. **Riterski znaci,** 1967
ulje na platnu, 147 × 99
Sign. d.d.: Zoran 67
svojina Ivana Tokina, Beograd

78. **Ova je stala u najgore vreme,** 1969
metal, ulje i lak na lesonitu,
137 × 149
Sign. d.d.: Zoran 1969

79. **U ovom položaju lako se budila,** 1969
metal, ulje i lak na lesonitu,
131,5 × 110,5
Sign. d.d.: Zoran 69

80. **Mogla je sto puta da se smanji,** 1969
metal, ulje i lak na lesonitu,
131,5 × 110,5
Sign. d.d.: Zoran 69

81. **U pejzažu,** 1969
metal, ulje i lak na lesonitu,
131,5 × 110,5

Sign. d.d.: Zoran 69
svojina porodice Depolo, Beograd

82. **Nadmetanje,** 1969
metal, ulje i lak na šperploči,
156 × 82
Sign. s.d.: Zoran 69

83. **Prolećno okićena,** 1970
metal, ulje i lak na lesonitu,
142 × 120
Sign. d.d.: Zoran 70

84. **Glava,** 1971
ulje i lak na hameru, kašírano na
lesonitu, 70,5 × 101
Sign. s.d.: Zoran 71

85. **Zeleni vitez,** 1975
ulje i lak na hameru, kašírano na
lesonitu, 70,5 × 101
Sign. d.d.: 75 Zoran

86. **Siva fasada,** 1975
ulje i lak na hameru, kašírano na
lesonitu, 71 × 100
Sign. d.d.: Zoran 75

87. **Šumar,** 1975
ulje i lak na hameru, kašírano na
lesonitu, 71 × 100
Sign. d.d.: 75 Zoran

88. **Zelena poljana,** 1975
ulje i lak na hameru, kašírano na
panelu, 50 × 35,5
Sign. d.d.: Zoran 75

89. **Žuta zemlja,** 1975
ulje i lak na hameru, kašírano na
panelu, 50 × 35,5
Sign. d.d.: 75 Zoran

90. **Pejzaž iz sivog sna,** 1975
ulje i lak na hameru, kašírano na
panelu, 50 × 35,5
Sign. d.d.: 75 Zoran

91. **Beli padajući elementi,** 1975
ulje i lak na hameru, kašírano na
panelu, 50 × 35,5
Sign. d.d.: 75 Zoran

92. **Crvena planina,** 1975
ulje i lak na panelu, 30 × 25,3
Sign. d.d.: 75 Zoran

93. **Bitka na galiji,** 1975
ulje i lak na hameru, kašírano na
panelu, 40,5 × 36,3
Sign. d.d.: 75 Zoran

94. **Plave poluge,** 1975
ulje i lak na hameru, kašírano na
panelu, 35 × 21
Sign. d.d.: Zoran 75

Sve su dimenzije izražene u santimetrima.
Skraćenica MSU znači: Muzej savremene
umetnosti.

14. Vetrenjače, 1959.

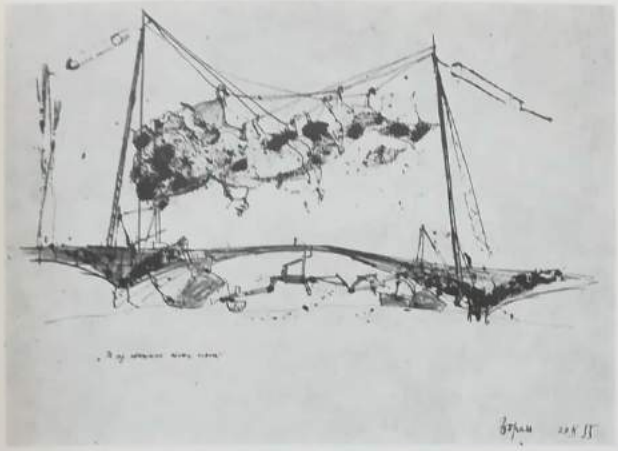

2.

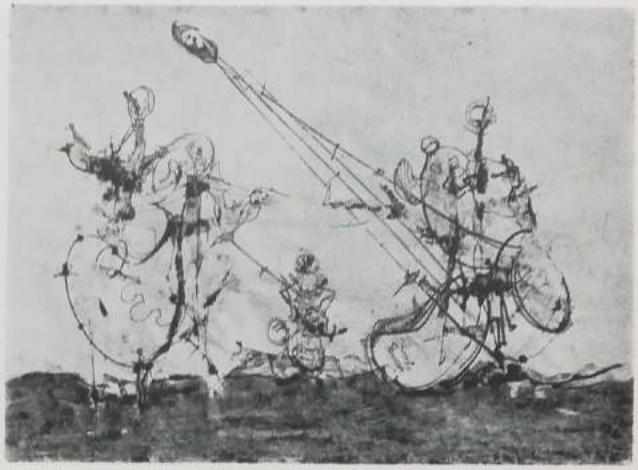

15.

12.

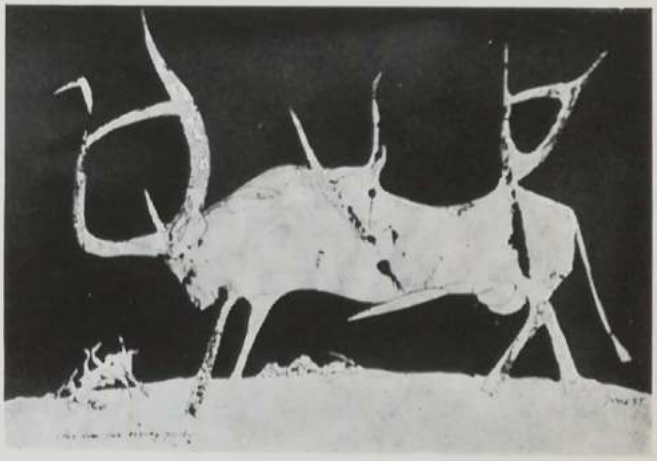

7.

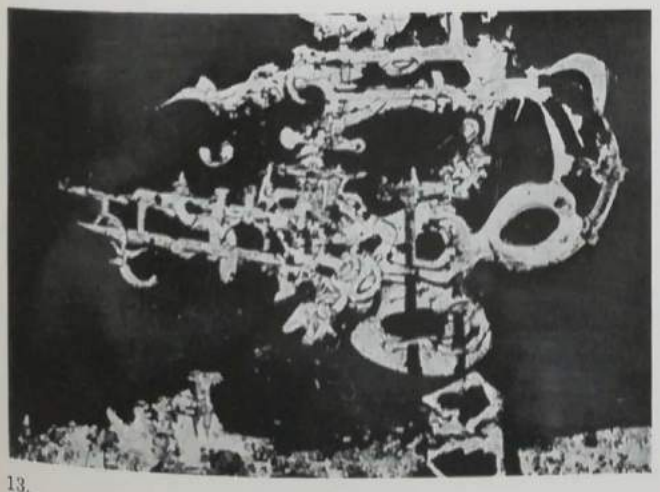

13.

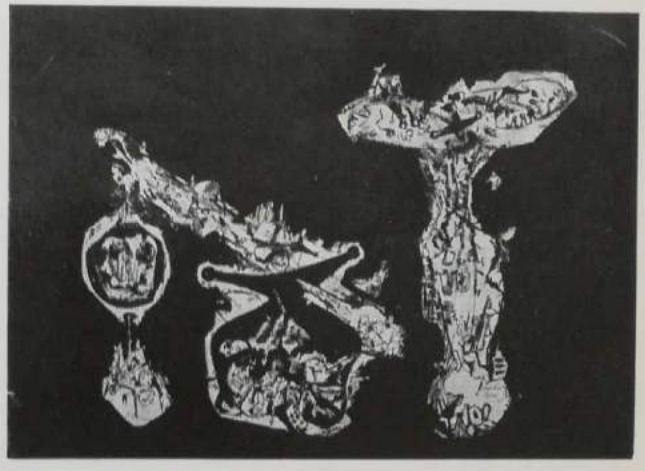

17.

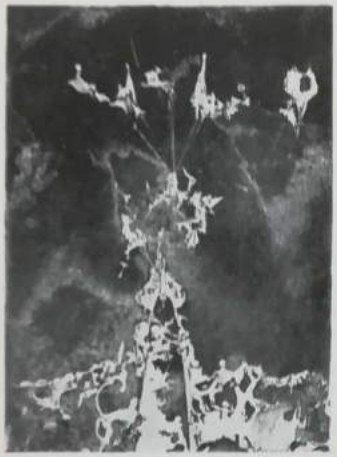

19

10.

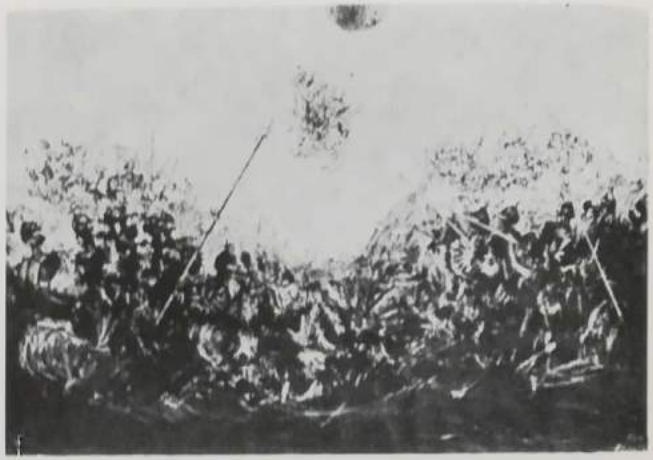

20.

25

23.

21.

26.

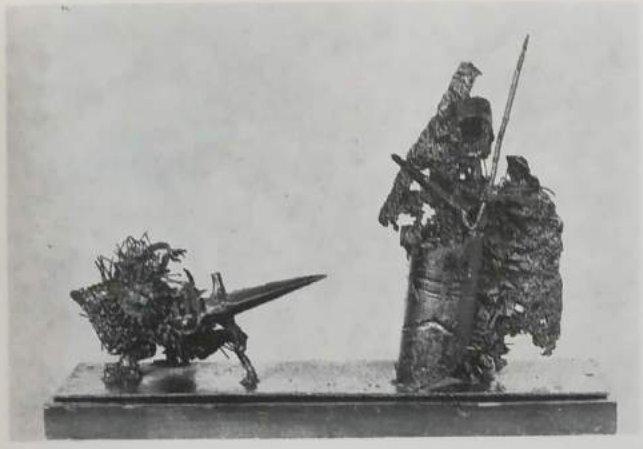

27.

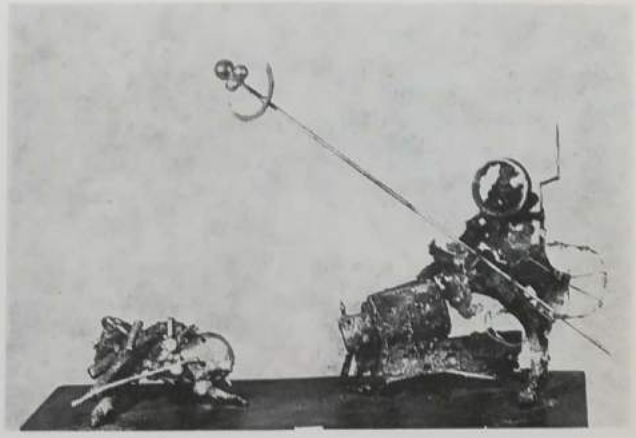

32.

35.

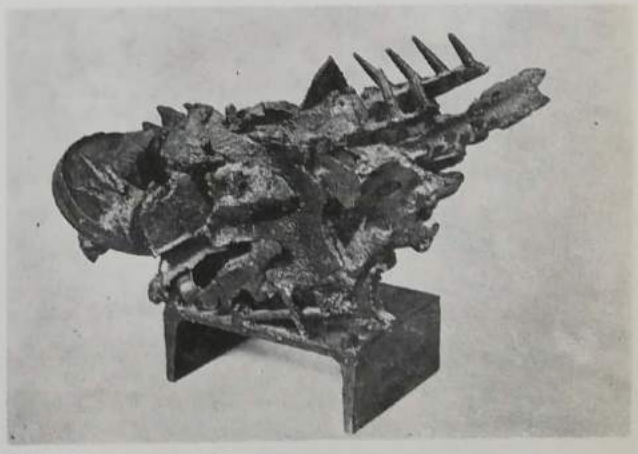

33.

34.

39.

47.

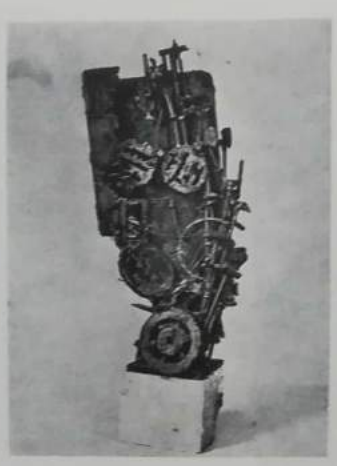

43.

48.

55.

57.

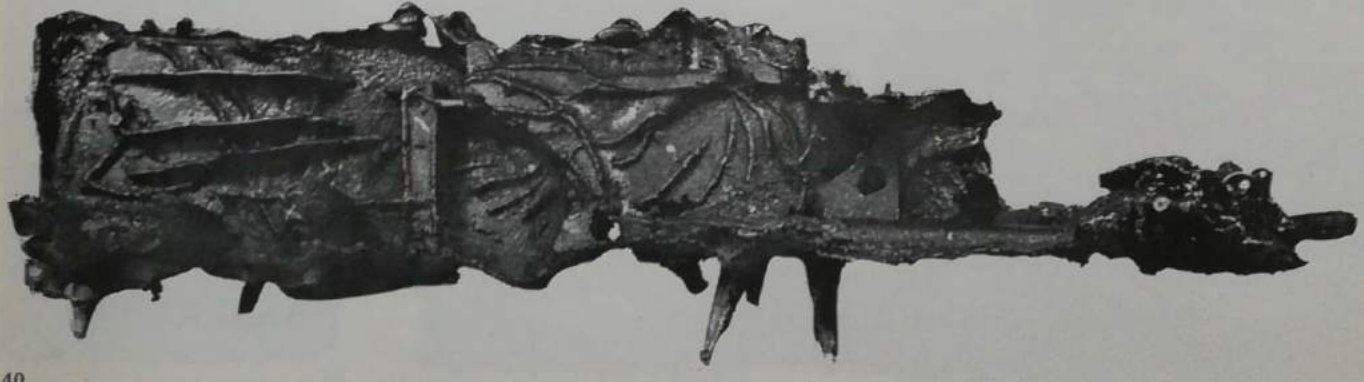

40.

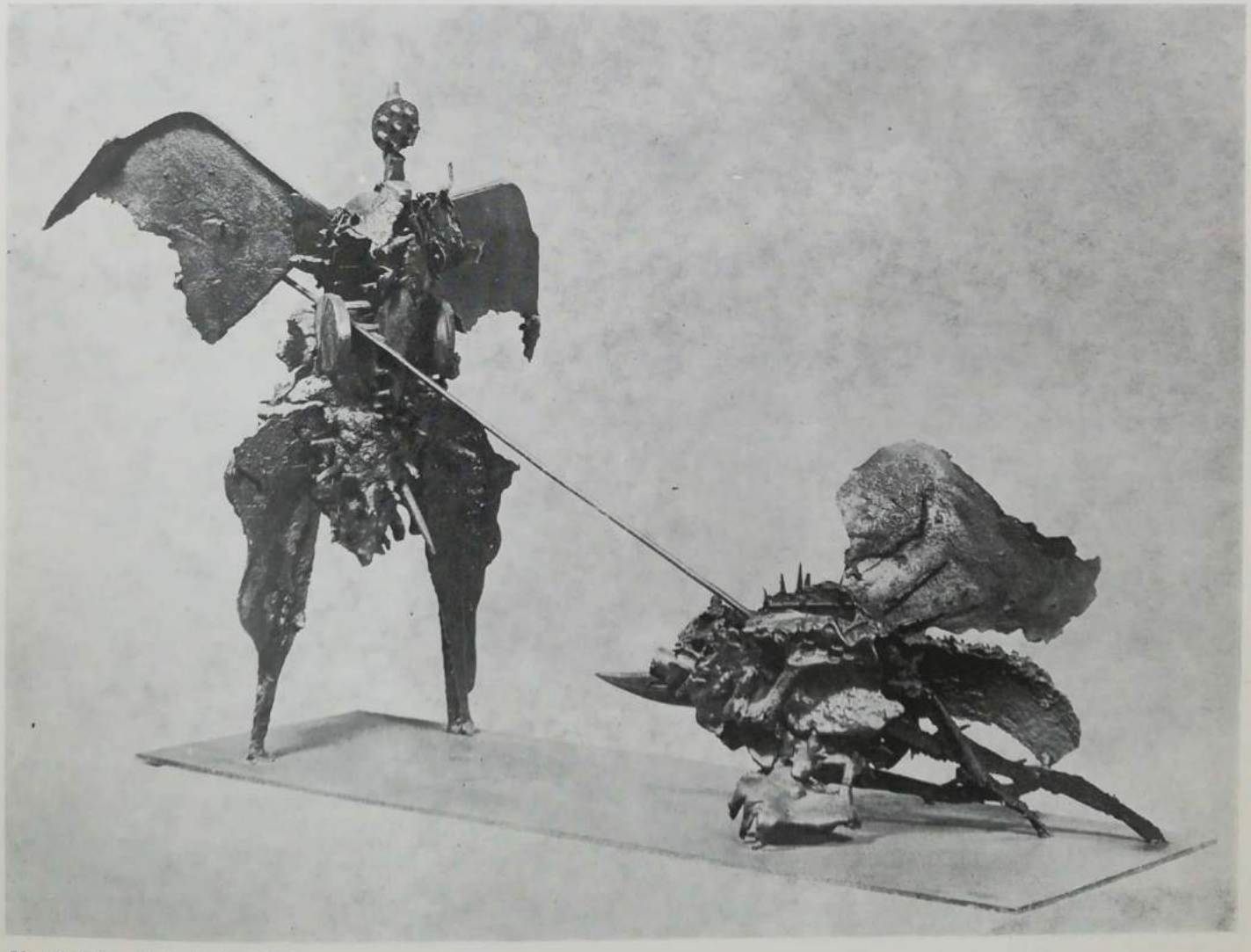

30. Sveti Đorđe i aždaja, 1958.

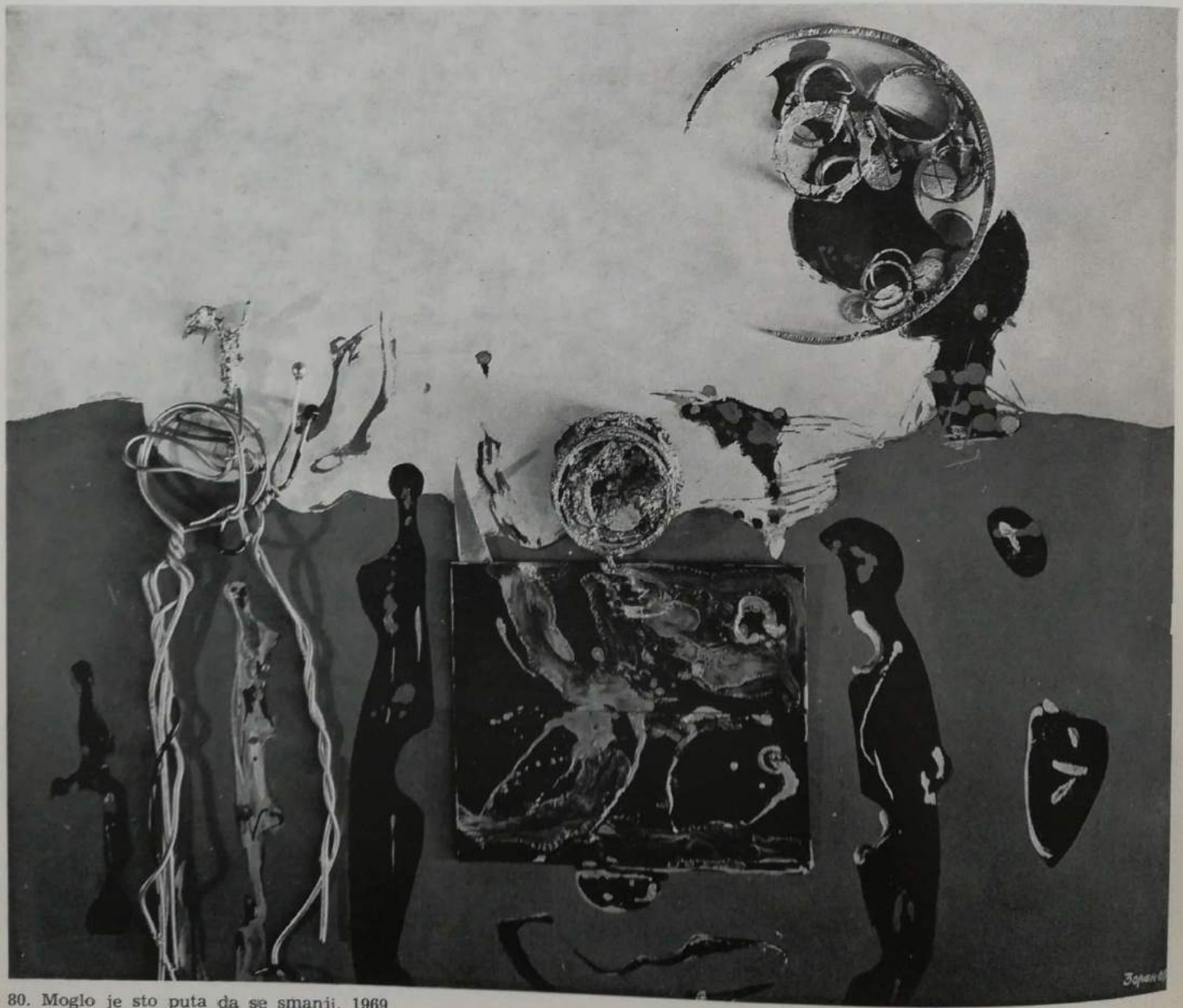

80. Moglo je sto puta da se smanji, 1969.

58.

60.

61.

65.

62.

66.

69.

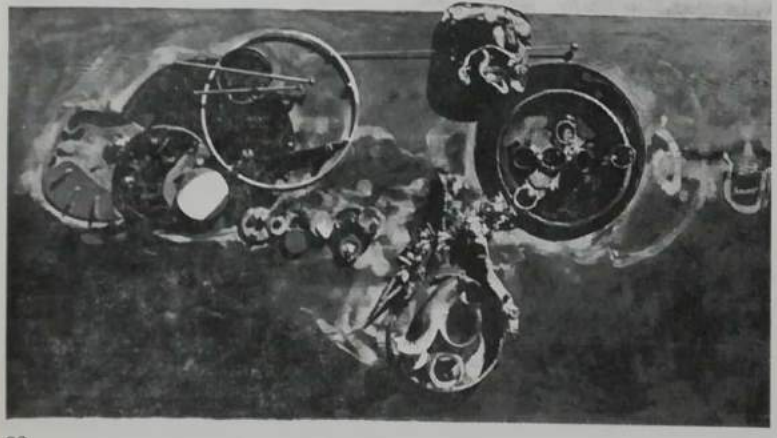

82.

38.

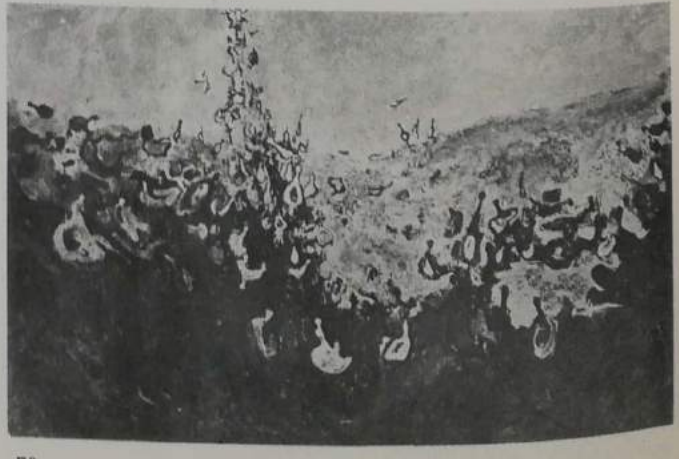

70.

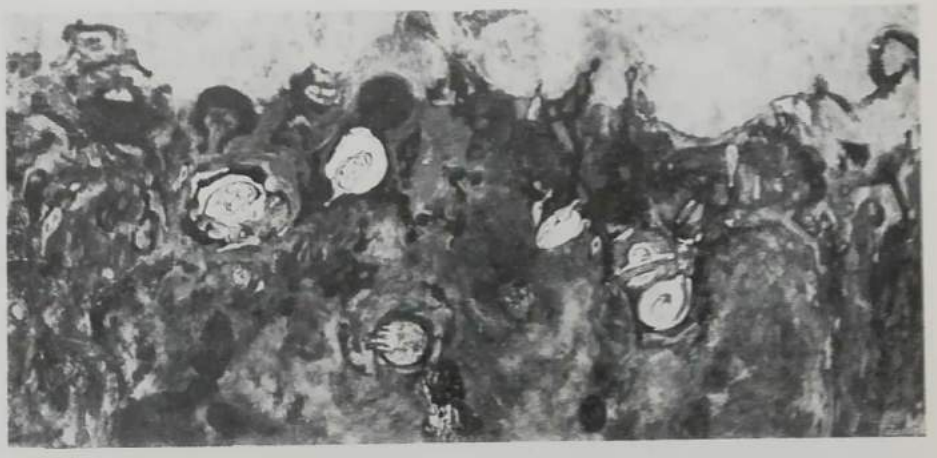

75.

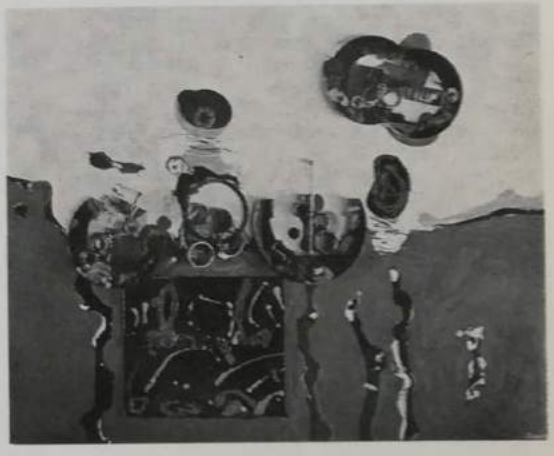

79.

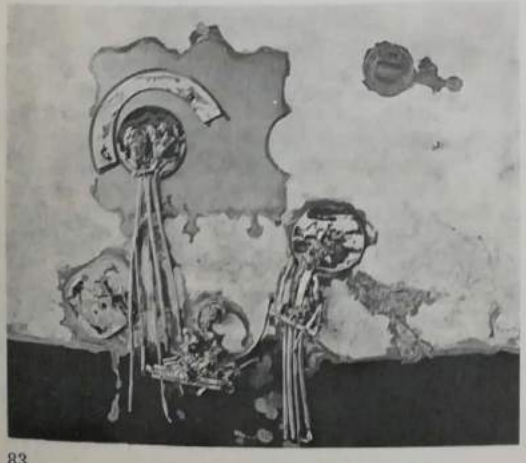

83.

91.

Bibliografija

Vasić (Pavle). — „Dve izložbe mladih." POLITIKA (Beograd), 5. mart 1953.

Popović (Đorđe). — Prikaz Radio Beograda, 5. mart 1953.

Čelebonović (Aleksa). — „Izložba Zorana Petrovića." BORBA (Beograd), 9. mart 1953.

Ćelić (Stojan). — Od izložbe do izložbe. REVIJA, Beograd, br. 7, (15. mart 1953).

Protić (B. Miodrag). — „Zoran Petrović — Prva samostalna izložba." NIN (Beograd), 15. mart 1953.

Radičević (V. Branko). — „Sećanje i snoviđenje", povodom otvaranja samostalne izložbe, Beograd, 23. mart 1955.

Marinčić (Marija). — „Sećanje i snoviđenje." OMLADINA (Beograd), mart 1955.

Vasić (Pavle). — „Tri martovske izložbe". POLITIKA (Beograd), 1. april 1955.

Ceković (Ivan). — „Dva lirska ciklusa na izložbi Zorana Petrovića." BEOGRADSKE NOVINE (Beograd), 1. april 1955.

Kujundžić (Miodrag). — „Izložba Zorana Petrovića." DNEVNIK (Novi Sad), 1. jun 1955.

Dimitrijev (Viktor). — „Modra Vojvodina." DNEVNIK (Novi Sad), 7. juna 1955.

M. B. — „Jedan trenutak sa ... „Decembarskom grupom." NIN (Beograd), novembar 1955.

Milošević (Milivoje). — „Decembarska grupa" Prvi put pred beogradskom publikom." BORBA (Beograd), 11. decembar 1955.

„Deset slikara iz mlađe generacije." OMLADINA (Beograd), 1955.

Vasić (Pavle). — „Izložba desetorice." POLITIKA (Beograd), januar 1956.

Predić (Radoslav). — „Decembarska grupa." VIDICI, Beograd br. 19—20, (januar, 1956).

S. O. — „Izložba desetorice." POLITIKA (Beograd), januar 1956.

„Izložba Zorana Petrovića na „Tribini mladih" u Novom Sadu." VEČERNJE NOVOSTI (Beograd), 7. mart 1956.

Petrović (Zoran). — Tekst autora povodom otvaranja svoje samostalne izložbe, Novi Sad, 10. mart 1956.

„Zanimljiv likovni put." DNEVNIK (Novi Sad), 10. mart 1956.

Putnik (Jovan). — „Zapisi o slikama Zorana Petrovića." DNEVNIK (Novi Sad), 14. mart 1956.

Pavlović (dr Milivoj). — „Povodom izložbe Zorana Petrovića." DNEVNIK (Novi Sad), mart 1956.

Ceković (Ivan). — Njih deset u traženju svoga mesta. SUSRETI, Cetinje, br. 3, (mart, 1956).

Ács (József). — „Kolosszusok festoje." MAGYAR SZO (Novi Sad), 12. april 1956.

Tešić (Ljubomir). — „Izložba radova Zorana Petrovića." ZRENJANIN (Zrenjanin), 5. maj 1956.

Trumić (Stojan). — Povodom izložbe Zorana Petrovića u Novom Sadu. LETOPIS MATICE SRPSKE, Novi Sad, (maj, 1956.)

Protić (B. Miodrag). — Slike i crteži, Zoran Petrović: predgovor kataloga povodom izložbe u Zrenjaninu. Narodni muzej, Zrenjanin, (maj, 1956).

Radičević (V. Branko). — Zoran Petrović: Fantastika mašina, povodom otvaranja samostalne izložbe, Beograd, 1. jun 1956.

Protić (B. Miodrag). — „Hrvatska grafika i „Mašine" Zorana Petrovića. NIN (Beograd), 3. jun 1956.

Popović (Zoran). — „Mašine" Zorana Petrovića." OMLADINA (Beograd), jun 1956.

Milošević (Milivoje). — „Izložba crteža Zorana Petrovića." BORBA (Beograd), 9. jun 1956.

Kolarić (Miodrag). — „Izložba Zorana Petrovića." VEČERNJE NOVOSTI (Beograd), jun 1956.

Čelebonović (Aleksa). — „Uz izložbu Zorana Petrovića." KNJIŽEVNE NOVINE (Beograd), 10. jun 1956.

Vasić (Pavle). — „Svet Zorana Petrovića." POLITIKA (Beograd), 15. jun 1956.

Marinčić (Marija). — „Mašine" Zorana Petrovića." NAŠ VESNIK (Beograd), 15. jun 1956.

Predić (Radoslav). — „Umetnost Zorana Petrovića." POLJA, Novi Sad, br. 6—7, 1956.

Popović (Đorđe). — „Izložba laviranih crteža Zorana Petrovića." REPUBLIKA (Beograd), 17. jun 1956.

Vidović (Žarko). — „Slike i ideje." OSLOBOĐENJE (Sarajevo), 1. oktobar 1956.

Čelebonović (Aleksa). — Zoran Petrović: predgovor kataloga povodom izložbe u Parizu. Galerie yougoslave, Paris, (novembar, 1956).

M. S. — „Les nouvelles yougoslaves." ARTS (Paris), 21. novembre 1956.

„Les galeries de Paris." DEMAIN (Paris), 21—27. novembre 1956.

J. C. — „Courrier des couleurs." DEMAIN (Paris), 22—28. novembre 1956.

Vasić (Pavle). — „Polet i živost Decembarske grupe." POLITIKA (Beograd), 22. novembar 1956.

Milošević (Mića). — „Izložba „Decembarske grupe." BORBA (Beograd), 25. novembar 1956.

Predić (Radoslav). — U znaku snažnije afirmacije. VOJVODINA, Zrenjanin, (decembar, 1956).

Novion (Raymond). — „De Yougoslavie, Zoran Petrović." LE MUSEE VIVANT, Paris, No 13—14—15, 1957.

Pavlov (S.). — „Doživeo je život mašina." PANČEVAC (Pančevo), 20. januar 1957.

Popović (Đorđe). — „Stvoriti im rivale." BORBA (Beograd), 19. februar 1957.

Trumić (Stojan). — „Slikarstvo Zorana Petrovića." PANČEVAC (Pančevo), 13. april 1957.

Popović (Đorđe). — „Dve smotre." BORBA (Beograd), 5. maj 1957.

Vasić (Pavle). — „Izložba „Decembarske grupe" u Umetničkom paviljonu." POLITIKA (Beograd), 14. decembar 1957.

„Izlagači Decembarske grupe nam govore." DUGA (Beograd), 22. decembar 1957.

Ambrozić (dr Katarina). — „Desetorica iz Decembarske grupe." KNJIŽEVNE NOVINE (Beograd), 27. decembar 1957.

H. K. — „Z delegatami „Grupy Decembarskiej" Zoranem Petrovicem i Mladenom Srbinovicem." SZTANDAR MLODYCH (Warszawa), 24. kwietnia (april) 1958.

Ledóchowski (Stanislaw). — „Malarski Belgrad po raz drugi." KURIER POLSKI (Warszawa), 4. maj 1958.

Zborožyna (B.). — „Malarstwo „Decembarskiej grupy." SLOWO LUDU (Kielce). 14. maj 1958.

B. O. — „Mali dijalog." VEČERNJE NOVOSTI (Beograd), 11. jun 1958.

I. B. — „Umetnost čije je nadahnuće u svetu mehanike." POLITIKA (Beograd), 11. jun 1958.

Predić (Radoslav). — „Svet mašina Zorana Petrovića." MLADOST (Beograd), 18. jun 1958.

„Slikar Zoran Petrović odgovara na pitanja „Duge". DUGA (Beograd), 22. jun 1958.

Protić (B. Miodrag). — „Dve junske izložbe — Zoran Petrović, Jelena Ćirković." NIN (Beograd), 22. jun 1958.

Stevanović (Momčilo). — Prikaz Radio Beograda, 23. jun 1958.

Kolarić (Miodrag). — „Slike i skulpture Zorana Petrovića." VEČERNJE NOVOSTI (Beograd), 24. jun 1958.

V. K-š. — „Stravičan svet." DNEVNIK (Novi Sad), 24. jun 1958.

Milošević (Milivoje). — „Simbolični motivi mašina — bića." BORBA (Beograd), jun 1958.

A. M. — „Dragi gost u livnici." DNEVNIK (Novi Sad), 2. septembar 1958.

Kolarić (Miodrag). — „Industrija i umetnost: novi prisni odnosi." BORBA (Beograd), 7. septembar 1958.

Depolo (Josip). — „Raznovrsne tendencije." VJESNIK (Zagreb), 7. oktobar 1958.

Popović (Zoran). — „Svijet mašina Zorana Petrovića." ČOVJEK I PROSTOR (Zagreb), 15. septembar 1958.

Puter (Radovan). — „Decembar" u Zagrebu." NARODNI LIST (Zagreb), 17. oktobar 1958.

„Mala galerija novih dela." BORBA (Beograd), 2. novembar 1958.

Pavlov (Zoran). — „Slikarstvo Zorana Petrovića." TRIBINA (Zrenjanin), 7—8. novembar 1958.

Kolarić (Miodrag). — „Umetnost ogledalo vremena." BORBA (Beograd), 29—30. novembar 1958.

Vasić (Pavle). — „Izložba Decembarske grupe." POLITIKA (Beograd), 29. decembar 1958.

Milošević (Milivoje). — „Revnosna angažovanost." BORBA (Beograd), 31. decembar 1958.

Trifunović (Lazar). — Umetnost Zorana Petrovića. UMJETNOST (Beograd), br. 10, 1958, pp. 7

Ambrozić (dr Katarina). — „Ovogodišnje stranice imaginarnog muzeja." KNJIŽEVNE NOVINE (Beograd), 1. januar 1959.

I. B. — „Decembarska grupa izlaže." ILUSTROVANA POLITIKA (Beograd), 6. januar 1959.

Trifunović (Lazar). — „Slikarstvo Decembarske grupe." NIN (Beograd), 18. januar 1959.

Karlavaris (Bogomil). — Izložba Zorana Petrovića u Novom Sadu, prikaz Radio Novog Sada, 9. mart 1959.

Kujundžić (Miodrag). — „Život mašina." DNEVNIK (Novi Sad), 13. mart 1959.

Németh (P. István). — „A szobrok üzenete." MAGYAR SZO (Novi Sad), 23. april 1959.

Kolarić (dr Miodrag). — Slikari „Decembarske grupe": TV emisija, Beograd, 7. novembar 1959., 21,40—22,30 h.

„Da li smo se rastali s Decembarskom grupom?" DUGA, Beograd, januar 1960.

Đoković (Milan). — „Osamnaest slikara izlaže na „Memorijalu Nadežde Petrović." POLITIKA (Beograd), 26. avgust 1960.

Đoković (Milan). — „Svečano otvoren „Memorijal Nadežde Petrović." POLITIKA (Beograd), 2. septembar 1960.

Đoković (Milan). — „Memorijal Nadežde Petrović" u Čačku. GLAS (Čačak), 7. septembar 1960.

Vidaković (L.). — „Gvozdena menažerija Zorana Petrovića." SUBOTIČKE NOVINE (Subotica), 18. novembar 1960.

O. S. — „Optužena" estetika savremenog slikarstva." SUBOTIČKE NOVINE (Subotica), 18. novembar 1960.

„Poslednje decembarske izložbe." POLITIKA (Beograd), 28. decembar 1960.

Trifunović (Lazar). — „Veličine agonije Decembarske grupe." NIN (Beograd), 8. januar 1961.

Protić (B. Miodrag). — Zoran Petrović: predgovor kataloga povodom samostalne izložbe. Mala galerija, Ljubljana, (februar, 1961).

Messesnel (Janez). — „Inačica nadrealizma." DELO (Ljubljana), 15. februar 1961.

Stelè (Melita). — „Zoran Petrović v Mali galeriji.(NAŠI RAZGLEDI (Ljubljana), 25. februar 1961.

Čelebonović (Aleksa). — Yougoslavie 1961: avant — propo, VIème Biennale. Musée d'Art Moderne de Sao Paolo.

Manuel (Pedro). — „Iugoslávia na VI Bienal." A NOITE (Rio de Janiero), 20. out 1961.

„A nova geracao da Iugoslavia na Bienal do MAM." O ESTADO DE SAO PAOLO (Sao Paolo), 8. septembro 1961.

Jayme (Mauricio). — „Os prêmios da VI Bienal." CORREIO DA MANHA (Fêrca — Feira), 12. setembro 1961.

Martins (Vera). — „Uma análise da Bienal pelo critico Gert Schiff." JORNAL DO BRASIL (Rio de Janeiro), 22. setembro 1961.

Putnik (Jovan). — Zoran Petrović: predgovor kataloga samostalne izložbe. Salon Muzeja savremene umetnosti, Beograd, (februar, 1962).

„Mašinska struktura." RAD (Beograd), 17. februar 1962.

Kostić (B. Aleksandar). — „Sumnja u teorije u ime dela." BEOGRADSKA NEDELJA (Beograd), 18. februar 1962.

Trifunović (Lazar). — „Zoran Petrović: Sinteza plastičnog i pikturalnog." NIN (Beograd), 18. februar 1962.

Sequi (Eros). — La mostra di Zoran Petrović a Belgrade (emisija na italijanskom). Radio Beograd. 18. februar 1962.

Vasić (Pavle). — „Izložba Zorana Petrovića." POLITIKA (Beograd), 21. februar 1962.

Ambrozić (dr Katarina). — „Dve vredne izložbe, Sukob čoveka i mašine." KNJIŽEVNE NOVINE (Beograd), 23. februar 1962.

Mašić (Slobodan). — „Od istine do hedonizma." STUDENT (Beograd), 27. februar 1962.

Pavlović (Zoran). — Slika ili skulptura? DANAS, Beograd, br. 21, 28. februar 1962.

Đorđević (Dragoslav). — „Zoran Petrović." BORBA (Beograd), 2. mart 1962.

Gabri (dr Charl). — „Impresivna izložba jugoslovenskih slikara." THE STATESMAN (Bombaj), 13. april 1962.

Bartholomey (Richard). — „Umetnost koja pobuđuje pažnju — slikari iz Jugoslavije.(THE INDIAN EXPRESS, 13. april 1962.

Dević (Imre). — Bačkotopolska kolonija: monografija. Novi Sad, Forum, 1962.

„Dodeljene Sedmojulske nagrade." VEČERNJE NOVOSTI (Beograd), 6. jul 1962.

„Dodeljene Sedmojulske nagrade." BORBA (Beograd), 7. jul 1962.

Protić (B. Miodrag). — „Zoran Petrović." POLITIKA (Beograd), 18. avgust 1962.

R. G. — „Izložba Zorana Petrovića." IMT — fabrički list (Zrenjanin), 1962.

Ambrozić (dr Katarina). — Predgovor kataloga povodom izložbe u Galleria dell Bevilacqua La Masa. Venecija (septembar, 1962).

Bešević (Ivanka). — „Kritičari iz livnice." ILUSTROVANA POLITIKA (Beograd), 25. septembar 1962.

Milošević (D.). — „Umetnički atelje u fabričkoj hali." BORBA (Beograd), 26. septembar 1962.

Lazić (B.). — „U Londonu otvorena izložba skulptura i crteža Zorana Petrovića." BORBA (Beograd), 5. decembar 1962.

Bloomfild (Arthur). — „Yugoslav paintgs have' different look." S. F. NEWS—CALL BULLETIN ART WRITER (London), 1962.

Butcher (George). — „The London Galleries." THE GUARDIAN (London), Decembre 7, 1962.

„Zoran Petrović, akademski slikar." — izjava. PANČEVAC (Pančevo), 1. januar 1963.

de Carvalho (Eleazar). — „Embaixador Ribeiro Conto, embaixatoriz Mira Barisic e os artistas iugoslavos." O ESTADO DE SAO PAULO (Sao Paulo), 19. janeiro 1963.

Bihalji Merin (Oto). — Predgovor kataloga povodom izložbe u Galeriji Zapeion — Megaron. Atina (april, 1963).

„Otvoren Četvrti oktobarski salon." POLITIKA (Beograd), 20. oktobar 1963.

Ostojić (S.). — „103 slikara i — ptica." POLITIKA EKSPRES (Beograd), 4. novembar 1963.

„Ohrabrenja i nedoumice, uz ovogodišnji Oktobarski salon." BORBA (Beograd), 10. novembar 1963.

Bihalji Merin (Oto). — Corrientes del arte yougoslavo en el siglo XX, Yougoslavia de Hoy. Mexico, Ediciones del Instituto Mexicano — Jugoslavo de Relaciones Culturales, 1963, pp. 146.

Zeiton (Gilbert). — „13 velikih slikara Jugoslavije u Tunisu." LE PETIT MATIN (Tunis), decembar 1963.

Markuš (Zoran). — „Sleditį ili stvarati istoriju." NIN (Beograd), 29. decembar 1963.

Cvetkova (Elena). — „Fantastika u crtežima umetnika." VEČERNJI LIST (Zagreb), 13. februar 1964.

Čelebonović (Aleksa). — Fantastika u crtežima savremenih beogradskih umetnika. POLJA, Novi Sad, (maj, 1964).
Suhodlačan (L.). — „Rojstvo živih oblik." VEČER (Maribor), 19. avgust 1964.
Š. K. — „Nove oblike v železu." DELO (Ljubljana), 23. avgust 1964.
Vice. — „Mostre d'Arte." IL GAZZETINO (Venecija), 30. Agosto 1964.
Depolo (Josip). — „Nije idealan, ali je aktualan i vitalan." VJESNIK (Zagreb), 13. septembar 1964.
Vasić (Pavle). — „Slabosti bez kojih se može." POLITIKA (Beograd), 13. septembar 1964.
Kraljević (Ljiljana). — Umetnička kolonija u Bečeju: monografija. Bečej, 1964.
Prnjat (Branko). — „Umetnost nema obala." KOMUNIST (Beograd), 3. decembar 1964.
Jovanović (Miodrag). — Petrović Zoran. ENCIKLOPEDIJA LIKOVNIH UMJETNOSTI. Jugoslovenski leksikografski zavod, Zagreb, 1964, pp. 668, III tom.
Protić (B. Miodrag). — Zoran Petrović. SAVREMENICI II. Nolit, Beograd, 1964., pp 203—209, II.
Čelebonović (Aleksa). — SAVREMENO SLIKARSTVO U JUGOSLAVIJI. Jugoslavija, Beograd, 1965, pp. 19—48.
Savih (Tihomir). — Ečka — Umetnička kolonija: monografija. Forum, Novi Sad, 1965.
Williams (Sheldon). — „London Gallery features old master Dravings." NEW YORK HERALD TRIBUNE (Paris), 2. februar 1965.
Đorđević (Dragoslav). — Slikarstvo posle 1945: monografija. Muzej savremene umetnosti, Beograd, 1965., pp. 45.
Vasić (Pavle). — „ULUS-ova izložba 65." POLITIKA (Beograd), 29. maj 1965.
Pušić (Marija). — „ULUS 65." OSLOBOĐENJE (Sarajevo), 30. maj 1965.
Maleković (Vladimir). — „Mrve vode." VJESNIK (Zagreb), 7. jun 1965.
Trumić (Stojan). — „Nezamenljiva neposrednost.," DNEVNIK (Novi Sad), 8. jun 1965.
Markuš (Zoran). — „Bez odgovarajuće smene — Utisci sa Oktobarskog salona 65." BORBA (Beograd), 31. oktobar 1965.
Vasić (Pavle). — „Oktobarski salon." POLITIKA (Beograd), 5. novembar 1965.
Pajin (Dušan). — „Moderato kantabile — Oktobarski salon." STUDENT (Beograd), 9. novembar 1965.
Rozić (Vladimir). — „Oktobarski salon. KNJIŽEVNE NOVINE (Beograd), 14. novembar 1965.
Dragulj (Emir). — „Ujednačenost bez novina — Šesti oktobarski salon u Beogradu." ODJEK (Sarajevo), 1. decembar 1965.
„Radne organizacije postaju mecene." POLITIKA (Beograd), 26. maj 1966.
Markuš (Zoran). — „ULUS 66, Bez smelijih koračanja u neizvesnost." BORBA (Beograd), 29. maj 1966.
Pušić (Marija). — „ULUS 66." OSLOBOĐENJE (Sarajevo), 19. jun 1966.6
Vasić (Pavle). — „ULUS 66, Zemlja, čovek, mašta." POLITIKA (Beograd), 3. jun 1966.
Đorđević (Dragoslav). — „Novi potsticaji, nove mogućnosti." BORBA (Beograd), 10. jun 1966.
Turinski (Živojin). — Skulptura Zorana Petrovića. UMETNOST, Beograd, br. 7, (jul—septembar, 1966), pp. 67—75.
Denegri (Ješa). — Jugoslovenski crtež XX veka, iz zbirke Muzeja savremene umetnosti u Beogradu predgovor kataloga. Muzej savremene umetnosti, Beograd, (jul—avgust, 1966).
Vukmanović (Lj.). — „Briga za stručnost i ličnost đaka." DNEVNIK (Novi Sad), 24. avgust 1966.
D. — „Nagrađeni umetnici na Trijenalu u Somboru." VJESNIK (Zagreb), 9. oktobar 1966.
Relić (N.). — „Odkup na Likovnoj jeseni." POLITIKA EKSPRES (Beograd), 15. oktobar 1966.
Vasić (Pavle). — „Preorijentacija ka figurativnom — Šta je doneo ovogodišnji Oktobarski salon." POLITIKA (Beograd), 26. oktobar 1966.
Markuš (Zoran). — „Blizu granica konvencionalnosti." BORBA (Beograd), 2. novembar 1966.
Mareš (Mirjana). — Zoran Petrović: predgovor kataloga povodom samostalne izložbe. Narodni muzej, Vršac, (novembar—decembar, 1966).
„U vršačkom Narodnom muzeju otvorena izložba slika, skulptura i crteža Zorana Petrovića." DNEVNIK (Novi Sad), 24. novembar 1966.
Jović (Đorđe). — „Tragalački impulsi." DNEVNIK (Novi Sad), 24. novembar 1966.
Dević (Vojislav). — „Slike i grafike Oktobarskog salona." NARODNE NOVINE (Niš), 24. decembar 1966.
Petrović (Branislav). — „Pred mašinama koje pevaju i govore." KEKEC (Beograd), 2. februar 1967.
„Četiri naša umetnika u Londonu." POLITIKA (Beograd), 19. februar 1967.
Denegri (Ješa). — Oblici u željezu u jugoslovenskoj skulpturi poslednje decenije. UMETNOST, Beograd, br. 10 (april, maj, jun, 1967), pp. 5—17.
Vasić (Pavle). — „ULUS 67" — na tri fronta." POLITIKA (Beograd), 7. jun 1967.
„Misaoni svet Zorana Petrovića." SOMBORSKE NOVINE (Sombor), 6. oktobar 1967.
Hakim (Viktor). — „Izložba savremene jugoslovenske umetnosti u Bejrutu." LA REVUE DU LIBAN (Bejrut), 21. oktobar 1967.
Vasić (Pavle). — „Oktobarski salon bez iznenađenja." POLITIKA (Beograd), 11. novembar 1967.
Pušić (Marija). — „Proširen program — pooštren kriterij." VJESNIK (Zagreb), 2. decembar 1967.
Bešević (Ivanka). — „Koncert u starom dvorcu. POLITIKA (Beograd), 13. septembar 1968.
Adanja (Katarina). — „Šta je doneo zadarski „Plavi salon 68?" POLITIKA (Beograd), 6. oktobar 1968.
Cvetkova (Elena). — „Puni sjaj slobode stvaralaštva." VEČERNJI LIST (Zagreb), 23. novembar 1968.
Mamuzić (Rajko). — „Spev rodnoj grudi." DNEVNIK (Novi Sad), 28. novembar 1968.
Vasić (Pavle). — „Impozantna celina." POLITIKA (Beograd), 9. maj 1969.
Protić (B. Miodrag). — „Decembarska grupa" (1955—1960): predgovor kataloga. Galerija Kulturnog centra, Beograd, (april—maj, 1969).
Đorđević (Dragoslav). — „Retrospektiva „Decembarske grupe." KNJIŽEVNE NOVINE (Beograd), 10. maj 1969.
Vasiljković (Kosta). — „Tim velikih individualista." VEČERNJE NOVOSTI (Beograd), 22. maj 1969.
„Nekoliko izložbi trajnih značenja." NIN (Beograd), 15. jun 1969.
Radović (Dušan). — Zoran Petrović: predgovor kataloga povodom samostalne izložbe. Muzej savremene umetnosti, Beograd, (april—maj, 1970).
„Slike i pejzaži ravnice." SVETLOST (Kragujevac), 16. april 1970.
Pataković (Dejan). — „Zoran „lije" slike i skulpture." POLITIKA EKSPRES (Beograd), 17. april 1970.
Vuković (Siniša). — „Od zemlje do neba sav se rasuo." NIN (Beograd), 17. april 1970.
„Slikar i skulptor..." BORBA (Beograd), 17. april 1970.
Asić (Zvezdana). — „Drugo otkriće istine." SUBOTIČKE NOVINE (Subotica), 22. april 1970.
Bešević (Ivanka). — „Zoran Petrović: Igrom se sve može." POLITIKA (Beograd), 25. april 1970.
Vasić (Pavle). — „Slikarstvo — skulptura." POLITIKA (Beograd), 4. maj 1970.
Tucaković (Zorica). — „Veličina i cena pobede." KOMUNIST (Beograd), 7. maj 1970.

Đorđević (Dragoslav). — „Dnevnik o izložbama." KNJIŽEVNE NOVINE (Beograd), 9. maj 1970.
Gajer (D.). — „Publika je zaspala." POLITIKA EKSPRES (Beograd), 10. maj 1970.
Maleković (Vladimir). — „Arhitekt kaosa." VUS (Zagreb), 20. maj 1970.
Trumić (Stojan). — „Stvaralac u usponu." DNEVNIK (Novi Sad), 31. maj 1970.
S. P. — „Zoran Petrović." PANČEVAC (Pančevo), maj 1970.
Bešević (Ivanka). — „Tri godine likovnog stvaranja." POLITIKA (Beograd), 26. jun 1970.
Trifunović (Lazar). — Putevi raskršća srpske skulpture. UMETNOST, Beograd, br. 22, (april, maj, jun, 1970), pp. 5—38.
Protić (B. Miodrag). — Zoran Petrović (1921). SRPSKO SLIKARSTVO XX VEKA, Nolit, Beograd, 1970., pp. 476—479.
D. D. — „Smišljeno delo." POLITIKA (Beograd), avgust 1970.
Depolo (Josip). — „Trenutak skulpture." NIN (Beograd), 23. avgust 1970.
Vasiljković (Kosta). — Zoran Petrović. UMETNOST, Beograd, br. 23, (jul, avgust, septembar, 1970).
„Retrospektivna izložba Zorana Petrovića." ZRENJANIN (Zrenjanin), 3. oktobar 1970.
Turinski (Živojin). — Zoran Petrović — Fantastika 1955—1970: predgovor kataloga povodom samostalne izložbe. Savremena galerija, Ečka (oktobar-novembar, 1970).
Kobaš (V.). — „Spomenik buni i revoluciji." DNEVNIK (Novi Sad), 24. oktobar 1970.
Antić (Miroslav). — „Još jedno selo Sakule." DNEVNIK (Novi Sad), 2. februar 1971.
D. A. — „Jubilej na Paliću." POLITIKA (Beograd), 26. jun 1971.
Hruškovac (T.). — „Plodna tišina Ečke." STUDIJO (Zagreb), 14. novembar 1971.
Ibrajter (Bogdan-Tane). — „Svet naše stvarnost." KOMUNA (Kikinda), 14. decembar 1972.
Radović (Dušan). — Zoran Petrović: predgovor kataloga samostalne izložbe. Galerija savremene likovne umetnosti, Niš, (april, maj, 1973).
D. J. — „Slike pisca „Sakula." VEČERNJE NOVOSTI (Beograd), 28. april 1973.
M. S. — „Otvorena izložba Zorana Petrovića." POLITIKA EKSPRES (Beograd), 28. april 1973.
Marković (Milivoje). — „Mašina kao slika." NARODNE NOVINE (Niš), maj 1973
Dević (Vojislav). — „Tajanstva i slučajnosti." NARODNE NOVINE (Niš), maj 1973.
S. K. — „Izložba profesora Akademije." POLJOINDUSTRIJA (Beograd), 4. avgust 1973.
Vasić (Pavle). — Vojvođanski predeli Zorana Petrovića." POLITIKA (Beograd), 27. oktobar 1973.
„Izložba Zorana Petrovića." ZRENJANIN (Zrenjanin), 3. novembar 1973.
Mandić (Zdravko). — „Slike Zorana Petrovića." ZRENJANIN (Zrenjanin), 17. novembar 1973.
Mamuzić (Rajko). — Izložba slikara boraca III armije: predgovor kataloga. Galerija likovnih umetnika Vojvodine, Novi Sad, (novembar, 1973).
Kragujević (St.). — „Darovi Sente." ILUSTROVANA POLITIKA (Beograd), 25. decembar 1973.
„Nova galerija savremene umetnosti." BORBA (Beograd), 22. oktobar 1974.
Popović (Dušan). — Delo jedne generacije: predgovor kataloga povodom otvaranja Galerije likovne umetnosti. Galerija likovne umetnosti — Poklon zbirka Rajka Mamuzića, Novi Sad, 1974.
Mamuzić (Rajko). — Borci slikari Propagandnog odeljenja III JA 1944—1974. Dom RV i PVO, Zemun, (decembar, 1974).
M. Ž. — „Izložba slikara Propagandnog odeljenja Treće armije." POLITIKA (Beograd), 19. decembar 1974.

izdavač
galerija
savremene
likovne
umetnosti

21000 novi sad
jna 45/I
telefon: (021) 22-234
poštanski fah 196

izdanje 32

odgovorni urednik
slobodan s. sanader

predgovor
grozdana šarčević

prevod na francuski
vuka kovačević

prevod na mađarski
ana serenčeš

biografski podaci, daktilografske usluge
natalija antić

biografski, bibliografski i kataloški podaci
grozdana šarčević

oprema kataloga
slobodan s. sanader

fotografije
portret autora i 36 reprodukcija dela, dr miodrag đorđević
8 reprodukcija dela, hristifor nastasić — snimio za msu beograd

tehnički saradnik
đorđe mijušković

korektor
dušica majstorović

štampa
„kultura", beograd, makedonska 4

tiraž
600

beleške

izdanja galerije savremene likovne umetnosti

1969.

izdanje 1 : riko debnjak, izložba grafike
izdanje 2 : kiš julijana, izložba skulpture
petar ćurčić, izložba crteža
izdanje 3 : tivadar vanjek, izložba slika
izdanje 4 : ankica oprešnik, izložba slika
izdanje 5 : savremeni likovni umetnici vojvodine
izložba u temišvaru
izdanje 6 : šest grafičara, izložba u modeni

1970.

izdanje 7 : pavle blesić, izložba slika i crteža
izdanje 8 : arpad balaž, izložba slika, grafike i crteža
izdanje 9 : milan stanojev, izložba grafike
izdanje 10 : bogomil karlavaris, izložba slika i akvarela
izdanje 11 : jovan soldatović, izložba skulpture

1971.

izdanje 12 : mira brtka, izložba slika, kolaža i crteža
izdanje 13 : aleksandar lakić, izložba slika
izdanje 14 : miljenko stančić, izložba slika
izdanje 15 : mirjana šipoš, izložba slika
izdanje 16 : zoran stošić, izložba slika, crteža

1972.

izdanje 17 : savremena likovna, umetnost vojvodine,
slikarstvo, skulptura, grafika, tapiserija
izložba u beogradu, zagrebu i ljubljani
izdanje 18 : boško petrović, izložba tapiserije
izdanje 19 : zdravko mandić, ulja, akvareli

1973.

izdanje 20 : milan kerac, slike
izdanje 21 : mladen srbinović, slike, pasteli
izdanje 22 : súčasné vytvarné umenie vojvodiny
izložba u bratislavi
izdanje 23 : milorad-mića mihajlović, slike
izdanje 24 : kosta angeli radovani, skulpture

1974.

izdanje 25 : krsto hegedušić, slike
izdanje 26 : mileta vitorović, crteži sa puta po mongoliji
izdanje 27 : feđa soretić, slike, akvareli
izdanje 28 : arta plastiča contenporanâ din
vojvodina, izložba u galcu

1975.

izdanje 29 : aleksandar lakić, slike, crtež
izdanje 30 : dragan savić, portreti glumaca
izdanje 31 : branislav dobanovački, izložba grafičkog
dizajna
boško ševo, izložba grafičkog dizajna

galerija savremene likovne umetnosti novi sad